

UNDERSØGELSE AF IDRÆTSFACILITETER I RINGSTED KOMMUNE

Del 3 - Forslag til den fremtidige udbygning af
idrætsfaciliteterne i Ringsted Kommune
Februar 2009

RINGSTED KOMMUNE

Jens Høyer-Kruse
Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund
Institut for Idræt og Biomekanik, Syddansk Universitet

Lena Ohlsen
Center for Idræt og Arkitektur
Kunstakademiets Arkitektskole

Indhold

1.0 Indledning	3
2.0 Befolkningens idrætsdeltagelse	4
2.1 Stærk stigning i deltagelsen i idræt og motion	4
2.2 Idræt under andre organiseringsformer	4
2.3 Stærk vækst i idrætsdeltagelsen blandt midaldrende og ældre	5
2.4 Store ændringer i tilslutningen til forskellige idrætsgrene	5
2.5 Afstand til facilitet har stor betydning for deltagelsen	6
2.6 Kun små ændringer i børnenes foretrukne idrætsgrene	7
2.7 Opsamling	7
3.0 Befolkningsudviklingen i Ringsted Kommune	8
4.0 Kriterier for organisering og udvikling af idrætsfaciliteter	8
4.1 Differentiering og mangfoldighed	8
4.2 Fleksibilitet og rummelighed	9
4.3 Nærhed og afstand	10
4.4 Faciliteterne og omgivelserne	11
4.5 Personale og drift	11
5.0 Idéer og forslag til udbygningen af faciliteter i kommunen	12
5.1 Udearealer og bevægelsesstier	12
5.2 Fleksible haller	13
5.3 Multisale og bevægelseshuse	13
6.0 Scenarier for de fremtidige idrætsfaciliteter	16
7.0 Bevægelsesstier ud i kommunens ydreområder	18
8.0 Potentialet og udviklingen af eksisterende haller	20
9.0 Indarbejdning af en mulig cykelsti- og gangsystem	21
10.0 Fremtidens multianlæg for organiserede og uorganiserede idrætsgrene	22
11.0 Ringsted Idrætsanlæg og Haraldsted Sø	23
12.0 Forbedre hal - kapaciteten i forhold til boldspil	24
12.1 Udendørs faciliteter til ældre og andre grupper med særlige behov	25
12.2 Handicappede og andre med nedsat funktionsevne	27
12.3 Udnytte af beliggenhed som et udgangspunkt for bevægelsesrute	27
12.4 Anlæggets potentiale	28
13.0 Haraldsted Sø - Udbygning af de eksisterende faciliteter	29
13.1 Udvikling af et nyt anlægsområde	30
14.0 Perspektivering	32
15.0 Referencer	33

1.0 Indledning

Denne rapport indgår som en sidste del af en større analyse af i alt tre dele, som skal beskrive og undersøge idrætsfaciliteter i Ringsted Kommune. Formålet med undersøgelsen er at kvalificere beslutningsgrundlaget i Ringsted Kommune for en udvikling af faciliteter, anlæg og rum til idræt og motion i overensstemmelse med fremtidige behov og kommunens idrætspolitiske mål.

Første del af den samlede analyse kortlægger og beskriver de eksisterende faciliteter i kommunen og giver et objektive billede af facilitetsdækningen, mens den anden del analyserer interessenternes mening om dette samt gennemgår deres behov og ønsker for den fremtidige organisering af idrætsfaciliteter i Ringsted Kommune.

De første to delanalyser danner således grundlaget for denne tredje del, der omfatter konkrete forslag, idéer og anbefalinger til en udbygningsplan for idrætsfaciliteterne i Ringsted Kommune.

Her bliver 'fremtidens krav og behov' sammenholdt med 'de eksisterende idrætsfaciliteter' og viden om hvordan idrætsfaciliteternes udformning og placering påvirker idrætsdeltagelsen bliver inddraget.

Denne analyse vil indeholde:

- en række forslag til overordnede principper for idrætsfaciliteterne, som grundlag for den fremtidige udvikling og udbygning af faciliteterne, der både tilgodeser den foreningsorganiserede idræt og den selvorganiserede idræt, restgrupper m.fl.,
- en række konkrete idéer og forslag til udvikling af faciliteterne i kommunen, og
- flere 'scenarier' for idrætsfaciliteterne i kommunen med angivelse af potentialer og konsekvenser ved hvert scenarie.

Denne del af undersøgelsen er udarbejdet af Center for Idræt og Arkitektur og Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund og inderholder scenarier for den fremtidige udbygning af idrætsfaciliteterne i Ringsted Kommune.

Undersøgelsen begynder med en opsamling af den nuværende viden om befolkningens idrætsdeltagelse og en kort gennemgang af befolkningsprognosen for Ringsted Kommune, samt hvordan dette indvirker på kravene til kommunens fremtidige idrætsfaciliteter.

I denne sammenhæng vil en række relevante undersøgelser, som CISC (Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund) og Idrættens Analyseinstitut har gennemført de seneste år, blive inddraget. Det gælder bl.a.

- analyser af udviklingen i idrætsmønstret for både børn og voksne,
- undersøgelser af specifikke gruppers idrætsdeltagelse (bl.a. gymnastik, ældreidræt, firmaidræt, brugere af motionscentre mv.),
- brugerundersøgelse af voksnes tilfredshed med og ønsker til idrætsfaciliteter og
- analyser af idrætsfaciliteternes betydning for forskellige gruppers anvendelse af disse anlæg (bl.a. analyse af forskelle mellem mænds og kvinders anvendelse af idrætsfaciliteter).

2.0 Befolkningens idrætsdeltagelse

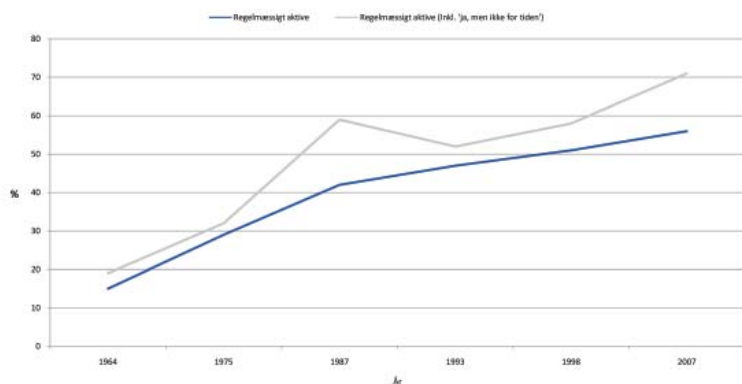
En undersøgelse af idrætsmønsteret kan være med til at belyse kommunens organiserede såvel som uorganiserede idrætsudøveres behov og ønsker til idrætsfaciliteter.

I forbindelse med denne facilitetsanalyse har der dog ikke været mulighed for eller ressourcer til yderligere at undersøge idrætsmønsteret for børn og voksne i kommunen.¹

Derfor indeholder dette kapitel en vurdering af, hvilke krav der stilles til en kommunes idrætsfaciliteter på baggrund af den eksisterende viden om børns og voksnes deltagelse i idræt og motion. Vurderingen bygger på forskellige undersøgelser af voksnes og børns deltagelse i idræt og motion², hvis konklusioner til en vis grad kan generaliseres til også at gælde for Ringsted Kommune.

2.1 Stærk stigning i deltagelsen i idræt og motion

Befolkningens deltagelse i 'sport og motion' er steget markant gennem de seneste årtier. Andelen, der dyrker regelmæssig sport eller motion, kan sammenlignes tilbage til 1964 og desuden kan en inddragelse af andelen, der svarer 'ja, men ikke for tiden' belyses. Af figur 1 ses det, at andelen der dyrker regelmæssig idræt eller motion, er steget med fem procentpoint fra 51 % til 56 % siden 1998. Inkluderes andelen, der svarer 'ja, men ikke for tiden', er stigningen endnu større siden 1998.

Figur 1. Udvikling i andelen af voksne, der dyrker regelmæssig sport eller motion (kilde: Pilgaard 2008).

¹ En sådan befolkningsundersøgelse vil dog blive gennemført på et senere tidspunkt i Ringsted kommune i forbindelse med et relateret forskningsprojekt til dette.

² Undersøgelserne er gennemført i hele landet eller i forskellige kommuner. Se i øvrigt under litteraturhenvisningerne.

Stigningen kan tilskrives flere forhold. En sammenligning af idrætsdeltagelsen i EU-lande viser, at der er en stærk sammenhæng mellem idrætsdeltagelsen og den økonomiske udvikling (Fridberg 2008). Jo højere det økonomiske niveau er (bruttonationalprodukt pr. indbygger), jo højere er også idrætsdeltagelsen.

Det kan dels hænge sammen med, at 'nødvendig fysisk aktivitet' i form af fysisk arbejde og transport reduceres i takt med økonomisk og teknologisk udvikling, og som kompensation for dette dyrker flere planlagt eller organiseret motion af især sundhedsmæssige grunde. Men det kan også skyldes, at mulighederne for at dyrke idræt og motion – i form af flere organiserede tilbud og bedre faciliteter – er blevet forbedret. Undersøgelser har dog vist, at der ikke er en entydig sammenhæng mellem på den ene side facilitetsdækningen og den kommunale støtte til idræt og på den anden side andelen af børn og voksne, der dyrker idræt (Ottesen og Ibsen 1999).

I takt med denne stigning i idrætsdeltagelsen er antallet af idrætsfaciliteter øget og der er generelt en stor efterspørgsel på idrætsanlæg og -faciliteter. En forøgelse af antallet af faciliteter til idræt og motion vil imidlertid ikke opfylde det store behov, hvis udbygningen ikke tilpasses de ændringer, der er sket i idrætsdeltagelsen, dvs. ændringer i de aktiviteter, som børn og voksne går til, og fordelingen af de idræts- og motionsaktive på køn, alder mv.

2.2 Idræt under andre organiseringsformer

Siden 1964 er andelen, som dyrker idræt i en forening, også steget, men ikke i samme takt som den generelle deltagelse i idræt. Det skyldes, at en voksende del af de idræts- og motionsaktive dyrker idræt eller motion under andre organiseringsformer, især i kommercielle motionscentre eller selvorganiseret motion.

En undersøgelse fra 1998, gennemført i Salling-kommunerne og Fjends Kommune, Ballerup Kommune samt to bydele i København, viste, at fire ud af fem af de idrætsaktive dyrkede idræt 'på egen hånd', knap halvdelen gjorde det i en idrætsforening, hver femte i et kommercielt motionsinstitut, lidt færre på arbejdspladsen, mens hver tiende af de idrætsaktive dyrkede motion i en aftenskole (Ottesen og Ibsen 1999).

Mange dyrker idræt eller motion under flere forskellige organiseringsformer. Ovennævnte undersøgelse viste således, at mindre end hver fjerde af de idrætsaktive udelukkende dyrkede selvorganiseret motion, og kun 15 % dyrkede kun idræt i en idrætsforening.

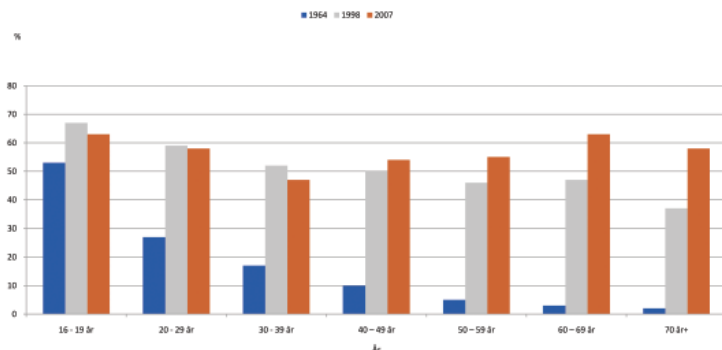
Omkring halvdelen af de idrætsaktive dyrkede idræt og motion såvel organiseret som selvorganiseret. Denne udvikling viser, at der er et stigende behov for 'steder' og 'tider', hvor såvel børn som voksne kan udfolde sig fysisk, uden at det forudsætter medlemskab af en forening.

2.3 Stærk vækst i idrætsdeltagelsen blandt midaldrende og ældre

Andelen, som dyrker idræt eller motion, er steget i alle aldersgrupper, men dog først og fremmest blandt de midaldrende og ældre.

I dag er der flere idrætsaktive, som er ældre end 30 år end yngre, og der er forholdsvis små forskelle mellem yngre og ældre på andelen, som dyrker idræt eller motion. I takt med at generationer, der er meget idrætsaktive, bliver ældre, vil andelen af de ældre, der dyrker idræt eller motion, vokse. Idræt er ikke mere – som det var for 40 år siden – et børne- og ungdomsfænomen. De fleste dyrker idræt gennem hele livet.

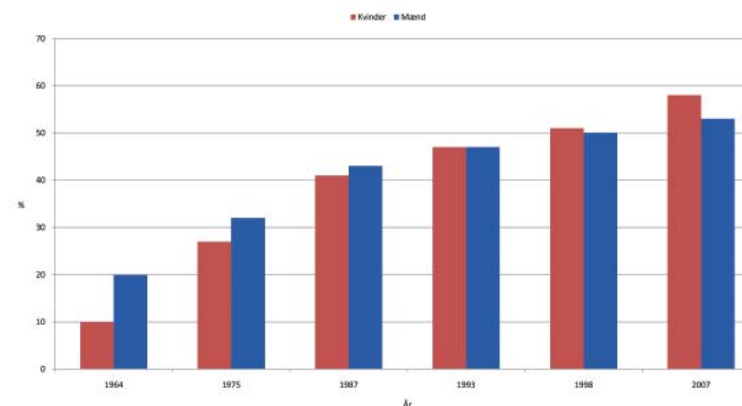
De fleste faciliteter er imidlertid skabt til den form for idræt, som mange børn og unge går til, dvs. den præstationsorienterede idræt (den traditionelle gymnastiksal, idrætshal, svømmehal, fodboldbaner mv.). Mange af de idrætsformer, som midaldrende og ældre foretrækker, passer ikke til de almindelige idrætsanlæg.

Figur 2. Andelen af voksne, der dyrker regelmæssig sport eller motion fordelt på alder (kilde: Pilgaard 2008).

Mænd har i mange år været mere tilbøjelige til at dyrke regelmæssig idræt eller motion end kvinder. Forskellen blev dog udlignet i 1993, som samtidig står som et vendepunkt for den traditionelle kønsfordeling. Siden har kvinderne haft en større tilvækst af regelmæssigt aktive i forhold til mænd.

Mænd bruger dog lidt mere tid på idræt, end kvinder gør i gennemsnit, og der er fortsat store forskelle på, hvilke idrætsgrene, de to køn foretrækker. De eksisterende idrætshaller er ikke særligt velegnede til de store kvindeidrætsaktiviteter så som gymnastik, aerobic, afspænding og lignende aktiviteter.

Figur 3. Andelen af voksne danskere, der dyrker regelmæssig sport eller motion fordelt på køn (kilde: Pilgaard 2008).

2.4 Store ændringer i tilslutningen til forskellige idrætsgrene

De store motionsaktiviteter med en tilslutning blandt mere end 10 % af den voksne befolkning er vandreture, jogging, gymnastik, aerobic, svømning samt vægtræning/styrketræning.

Det karakteriserer de fleste af store idræts- og motionsaktiviteter, og de aktiviteter der har oplevet stor vækst, at de kan dyrkes under selvorganiserede former – når man gerne vil, med hvem man foretrækker det, og på den måde der passer den enkelte bedst. De fleste idrætsgrene/aktiviteter har oplevet en vækst siden midten af 1970'erne, men der er store forskelle på, hvor stor væksten har været.

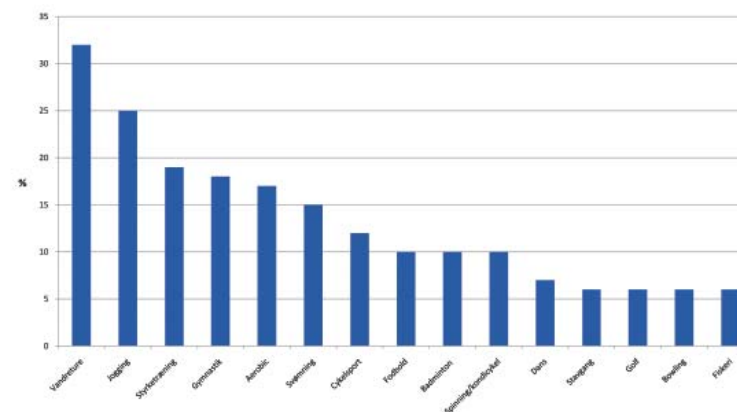
De store holdboldspil har oplevet en moderat vækst, hvilket især skyldes fodbold og i lidt mindre grad de mindre boldspil (volleyball og basketball). Men i forhold til de øvrige aktivitetsformer mister boldspillene terræn. De store boldspil har faldende tilslutning blandt de unge.

Badminton og lidt senere også tennis voksede stærkt gennem 1970'erne og 1980'erne, men i det seneste årti er tilslutningen til ketcheraktiviteter stagneret eller gået tilbage. Udendørs, selvorganiseret motion er vokset stærkt siden midten af 1970'erne. Det gælder jogging og turcykling og det seneste årti også kano, kajak, roning samt rulleskøjteløb.

Det er alt sammen aktiviteter, som ikke kræver særlige anlæg, men som kan stimuleres ved at give god adgang til skove og vandløb samt gode cykelstier. Golf kan også betegnes som en sådan aktivitet, der har oplevet en meget stærk vækst i interessen, men deltagelsen deri er betinget af særlige anlæg, som kræver store investeringer.

Af organiserede aktiviteter er det især gymnastik, aerobic, fitnessstræning og beslægtede træningsformer, der ikke tager sigte på deltagelse i konkurrence, som er vokset stærkest. Det er aktiviteter, som kan dyrkes i mange typer af rum, og der er ingen 'standarder' for rummets størrelse og karakter. Til gengæld spiller rummets indretning og æstetik en rolle. De musiske og kreative af disse aktiviteter – gymnastik, aerobic mv. – dyrkes især af kvinder, og derfor er det især dette køn, som mangler rum til idræt og motion.

Med opførelsen af svømmehaller i alle egne af Danmark voksede andelen af befolkningen, som jævnligt svømmer, så omkring hver tiende voksen svarer, at han eller hun går til svømning. Undersøgelserne tyder dog på, at denne andel var højere sidst i 1990'erne. De seneste år er der opstået nye typer af svømmehaller som Vandkulturhuset i DGI Byen i København, og mange steder har man foretaget ændringer i svømmehallerne for at opfylde andre behov og aktivitetsønsker end 'banesvømning'.

Figur 4. De mest udbredte aktiviteter blandt voksne i Danmark 2007 (kilde: Pilgaard 2008).

Denne udvikling i idrætsdeltagelsen kunne give indtryk af, at interessen for at dyrke idræt og motion i en forening er vigende. Det tyder undersøgelserne dog ikke på.

For det første er andelen af børn og voksne, som går til idræt i en forening, ikke faldet det seneste årti. For det andet viser en lokal undersøgelse af deltagelsen i idræt i Vindinge i Roskilde, som blev gennemført i august 2002, at 40 % af befolkningen over 14 år gik til mindst en af følgende aktiviteter: gymnastik, aerobic, spinning, afspænding, styrketræning eller bodybuilding, og at yderligere 22 % kunne tænke sig at gå til en af disse aktiviteter (Ibsen 2003). Hovedparten af disse ønskede at gå til disse aktiviteter i den lokale idrætsforening, hvis disse træningsformer blev tilbudt.

2.5 Afstand til facilitet har stor betydning for deltagelsen

Flere undersøgelser har vist, at afstanden til idrætsfaciliteter eller naturområder, hvor der kan dyrkes motion, har stor betydning for deltagelsen. En undersøgelse i Norge viser, at afstand til idrætsfacilitet er en af de væsentligste forklaringer på, om personer i denne aldersgruppe er fysisk aktiv (Ulseth 2007).

En undersøgelse af deltagere i 'Ældre i Bevægelse' foreninger i København viste da også, at 2/3 af deltagerne havde mindre end 2 km og halvdelen mindre end 1 km til det sted, hvor træningen fandt sted (Ibsen 1999). Tilsvarende viser undersøgelser, at jo tættere man i byen bor på et grønt område, jo mere benyttes området til motion.

I forhold til børn og unge viser den stort anlagte undersøgelse "Danskernes motions- og sportsvaner 2007" (Pilgaard 2008) en tydelig sammenhæng mellem åbenhed for at dyrke en anden idræt eller motion, hvis andre faciliteter var til stede, og tilsagn om at ville dyrke mere idræt eller motion, hvis der var bedre faciliteter i nærheden, som nedenstående figur viser. 70 % blandt børn og unge, som i nogen eller høj grad ville dyrke en anden idræt eller motion, hvis faciliteten var til stede, svarer samtidig 'ja' til at ville dyrke mere sport eller motion.

Omvendt er der 78 % blandt dem, der i ringe grad eller slet ikke ville dyrke andre aktiviteter afhængig af faciliteterne, som svarer 'nej' til at ville dyrke mere idræt eller motion.

Blandt voksne er det til gengæld de i forvejen aktive, som i højere grad er interesserede i mere idræt eller motion, hvis faciliteterne var til det, mens det blot er tilfældet for 12 % af de inaktive.

Generelt er der sket et fald i andelen af børn og unge, der regelmæssigt dyrker idræt og motion fra 89 % i 1998 til 84 % i 2007. Det største fald tegner gruppen på 13-15 år sig for: fra 88 % i 1998 til 78 % i 2007. Som anført ovenfor svarer bl.a. de 13-19-årige, at de ville dyrke mere motion, hvis der var bedre faciliteter i nærheden af deres bopæl - og nogle at følges med. Det er netop denne gruppe, hvor vi ser det største fald i foreningsdeltagelsen.

Der er givetvis en række ukendte faktorer, der spiller ind, men undersøgelsens resultater viser, at frafaldet hos teenagere også har en facilitetsmæssig side, som kommuner bør være opmærksom på.

Vi ved fra andre undersøgelser, at det sociale element står særdeles højt hos teenagere, og at en del falder fra idrætsaktiviteterne pga. de skærpede krav om tidsforbrug, træningsindsats og dygtighed netop i disse år.

Dette forhold, kombineret med ønsker om at 'være med'/'være på' overfor en vis kropslig blufærdighed, kan sandsynligvis forklare en del af frafaldet. I et facilitetsperspektiv kan et svar på disse udfordringer være mere fokus på opholdsrum i forbindelse med selve aktivitetsstederne både mht. 'mødesteder' og kønsspecifikke 'tilbagetrækningssteder'.

2.6 Kun små ændringer i børnenes foretrukne idrætsgrene

Mens de voksnes foretrukne idræts- og motionsaktiviteter er ændret betydeligt gennem de seneste 30 år, er der hos børn sket meget små ændringer. Det er således stadig de traditionelle idrætsgrene fodbold, svømning og gymnastik, som dyrkes af flest børn og unge i undersøgelsen. Men det er alle idrætsaktiviteter, der har oplevet fremgang siden 1998

– dog har væksten været størst inden for de store idrætsgrene fodbold, svømning og gymnastik.

Øvrige boldspil har oplevet en svagere tilvækst. Fodbold, gymnastik og svømning samt øvrige boldspil og spejder er overvejende organiseret i foreninger, mens trampolin, jogging, vandring og rulleskøjter, som der også er mange, som dyrker, overvejende foregår på egen hånd. (Pilgaard 2008).

Man bør således være opmærksom på, at det i stigende grad er forskellige typer af faciliteter, som børnene og de voksne har brug for til den idræt, de gerne vil gå til. Sådan var det ikke tidligere. Da var der meget større overensstemmelse mellem børnenes og de voksnes idrætsinteresser.

2.7 Opsamling

Da en undersøgelse af idræts- og motionsvanerne blandt børn og voksne i Ringsted Kommune først bliver gennemført på et senere tidspunkt end færdiggørelsen af denne rapport, må analysen af det fremtidige behov for idrætsfaciliteter i kommunen bygge på undersøgelser gennem de seneste ti år, som enten er gennemført i hele landet eller i forskellige kommuner.

Analysen af disse undersøgelser peger på følgende udfordringer for udbygningen af idrætsfaciliteterne:

1. I takt med stigningen i idrætsdeltagelsen er antallet af idrætsfaciliteter øget og der er generelt en stor efterspørgsel på idrætsanlæg og -faciliteter. Den væsentligste udfordring er imidlertid, at ændringerne i idræts- og motionsinteresserne blandt voksne har betydet, at der er behov for andre typer af faciliteter, end de traditionelle gymnastiksale og idrætshaller.
2. Den store deltagelse i idræt under andre og især selvorganiserede former har skabt et stort behov for rum og steder, som børn og voksne kan benytte til spontan, selvorganiseret fysisk udfoldelse.
3. Den nærmest eksplosive vækst i idræts- og motionsinteressen blandt midaldrende og ældre nødvendiggør også, at der anlægges andre typer af faciliteter, som bedre passer til denne aldersgruppe end de faciliteter, der især er etableret til konkurrenceidræt for børn og unge.
4. Mænd og kvinder dyrker lige meget idræt, men der er store

forskelle på, hvilke aktiviteter de to køn foretrækker. Dette tager idrætsfaciliteterne ikke i tilstrækkelig grad højde for, og der er et stort behov for indendørs lokaler, der egner sig til de store kvindemotionsaktiviteter (gymnastik, aerobic og beslægtede træningsformer).

5. I det hele taget har idrætsfaciliteterne ikke formået at følge med de store ændringer i aktivitetsmønsteret blandt voksne. Samtidig skal man ikke glemme, at der stadig er behov for den type af anlæg, som i findes dag, fordi børnenes idrætsvaner ikke har ændret sig på samme måde, som de voksnes idrætsvaner.
6. Undersøgelser viser, at nærhed til faciliteter eller natur, der kan bruges til idræt og motion, har stor betydning for idræts- og motionsdeltagelsen. Især for børn, unge og ældre.

3.0 Befolkningsudviklingen i Ringsted Kommune

I forhold til de udfordringer for udbygningen af idrætsfaciliteterne, som netop er blevet beskrevet i det foregående kapitel, er det relevant at sammenholde dem med udviklingen af befolkningen i Ringsted Kommune på langt sigt.³

Ringsted Kommunes samlede areal er ca. 295 km², og 1. januar 2007 var der 31.468 indbyggere. 62 % af borgerne bor i Ringsted-Benløse, mens 38 % bor i landområderne. Ifølge Ringsted Kommunes prognoser vil det samlede indbyggerantal stige til 40.836, hvilket svarer til en tilvækst på ca. 9.400 personer eller godt 30 % over 14 år.

Ifølge Ringsted Kommunes lokalplaner er der mulighed for nye boligområder ved Høm, Gyrstinge, Jystrup, Vigersted, Kværkeby, Nordrup, Ørslev, Sneslev og Vetterlev, som alle er landsbyer i landzonen.⁴ I forhold til udviklingen i og omkring Ringsted og Benløse forventer kommunen, at den fremtidige boligudbygning kan ske ved Torpet, Køgevej (syd for Kærehave), Benløse Skovby samt et par mindre områder inde i Benløse. Væksten i indbyggertallet forventes således at fordele sig næsten ligeligt mellem by og land, hvor Ringsted og Benløse samt 4-5 af de største landsbyer vil opleve en tilvækst, mens der i andre dele af kommunen vil være et fald i indbyggertallet. Prognoserne for de enkelte aldersgrupper i Ringsted Kommune varierer også:

³ Over en periode fra 1. januar 2007 og 13 år frem til 2021.

⁴ Alene i Nordrup forventes det, at der kommer 80 nye boliger til i løbet af en kort årrække.

Befolkningsprognosen viser, at småbørnsgruppen (0-5 år) stiger jævnt frem til 2021. Også antallet af skolebørn (6-15 år) og unge (16-24 år) stiger jævnt - modsat landstendensen, hvor antallet af børn og unge falder. Den erhvervsaktive gruppe (25-64 år) stiger kraftigt frem mod 2021, men også antallet af 65-årige og derover vil stige markant. Tendensen er den samme på landsplan.

Denne befolkningsudvikling understreger således behovet for anlæggelse af idrætsfaciliteter, som egner sig til især voksne og ældre personer. Det er dog også vigtigt at være opmærksom på grupperne af børn i alderen 6 til 15 år og unge i alderen 16 til 24 år. En stigning i antallet af børn og unge vil give et større pres på udbuddene af idræt for disse aldersgrupper og dermed også et større pres på faciliteter hertil.

4.0 Kriterier for organisering og udvikling af idrætsfaciliteter

I det følgende bliver der gennemgået fire overordnede kriterier, som er grundlæggende for den fremtidige organisering, udvikling og udbygning af idrætsfaciliteter i Ringsted Kommune, der både tilgodeser den forenings-organiserede idræt og den selvorganiserede idræt. Kriterierne er bl.a. fremkommet ud fra tidligere undersøgelser af idrætsfaciliteter⁵ samt CISC's erfaringer og viden inden for emnet.⁶ Kriteriernes omdrejningspunkter vil dog primært være de nye behov og aktivitetsformer, som fremgår af interessentanalysen, som blev gennemført i anden del af den samlede analyse.

4.1 Differentiering og mangfoldighed

Det grundlæggende element i udviklingen af idrætsmønsteret og deltagelsen i Danmark er en kraftigt stigende differentiering, hvilket skaber nye behov i forhold til idrætsfaciliteter og træningsanlæg. Som nævnt tidligere er differentieringen forholdsvis begrænset for børn og unges vedkommende.

Til gengæld betyder de markante ændringer i idræts- og motionsinteresserne blandt voksne og ældre, at der er behov for andre typer af faciliteter, end de traditionelle gymnastiksale og idrætshaller. Den aldersmæssige differentiering i idræts- og motionsinteresserne viser endvidere, at der er forskellige behov hos børn og unge i forhold til voksne. Børnene har f.eks. et større behov for faste og formaliserede rammer, som den organiserede foreningsidræt tilbyder, end de voksne, som i højere grad selv kan planlægge og organisere deres idrætsaktiviteter.

⁵ Herunder mange af de undersøgelser, som nævnes i det første kapitel i denne rapport.

⁶ CISC er forkortelse for Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund.

Den kønsbestemte differentiering henviser til, at der er store forskelle på, hvilke idrætsaktiviteter de to køn foretrækker. Halvdelen af al idrætslig aktivitet foregår indendørs, men for kvindernes vedkommende er det kun en mindre del af deres typiske aktiviteter, der egner sig til udfoldelse i f.eks. en håndboldhal. Størstedelen af idrætsfaciliteterne tager ikke højde for dette, og der er således et stort behov for indendørs lokaler, der egner sig til de store kvindemotionsaktiviteter såsom gymnastik, aerobic, yoga, afspænding, kampsport og boksning⁷.

Rundt om i landet har man længe kørt på standardiserede faciliteter, som passer til de mest almindelige idrætsgrene. Men der findes også et væld af halve haller, multihaller, aktivitetssale og andre lokaler. Spørgsmålet er således også, om faciliteterne altid skal indrettes efter at kunne tilgodese boldspil?

Udfordringen må derfor ligge i, om der skal bygges særlige faciliteter til hver af de mange forskellige idrætsgrene – eller om alles behov kan tilgodeses ved fælles faciliteter? Under alle omstændigheder er det nødvendigt at tage hensyn til det aktuelle idrætsmønster i kommunen og borgernes specifikke interesser.

Dette kræver en skærpet lydhørhed overfor især den uorganiserede idræt i forhold til faciliteter, men vanskeliggøres samtidig i takt med den stadig større mangfoldighed. Det karakteristiske ved det nye idrætsmønster er nemlig en høj grad af individualisering, som generelt svækker mulighederne for at påvirke sponsorer og politiske beslutningstagere i forhold til det mere velorganiserede foreningsliv (Rasmussen 2007).

Inden for de seneste år er der opstået en masse små idrætsgrene, som er så små, at det ikke kan betale sig at bygge faciliteter til hver enkelt. Samtidig passer de fleste af idrætsgrenene ikke ind i den traditionelle håndboldhal.

Det er idrætsaktiviteter, der er baseret på oplevelser og livsstil for mange af udøverne. Det drejer sig bl.a. om: kitesurfing, mountainbike, snowboarding, rulleskøjtehockey og klatring. Der bliver flere og flere af disse uorganiserede og selvorganiserede idrætsgrene, hvor udøverne vil bestemme tid og sted selv. Udøverne har ikke lyst til – eller brug for – at være en del af en klub eller forening, men har alligevel brug for et sted, hvor de kan træne og være en del af et fællesskab.

Mange af de nævnte idrætsaktiviteter kan af naturlige årsager ikke dyrkes direkte, men der er stadig brug for grundtræning og derudover muligheden

⁷ Fitnesscentrene og aftenskolerne har været gode til at reagere på ændringerne i bevægelsesmønstrene. Det er her meget af den aktivitet, der ikke er boldspilsrelateret, udfolder sig.

for at mødes med andre, som dyrker den samme livsstil. Mange af disse 'subkulturelle' idrætsgrenes vilkår er dog, at de kan forsvinde igen om nogle år.

For at undgå at skabe 'spørgelses-faciliteter' er det derfor vigtigt, at faciliteter til disse idrætsgrene ikke bliver bygget til specifikke aktiviteter. Omvendt er det nogle gange også nødvendigt, at være specifik for at opfylde bestemte idrætsgrenes behov, idet dette måske netop kan være årsagen til en større udbredelse og popularisering af aktiviteten.

Jyderuphallen - rumopdeling

4.2 Flexibilitet og rummelighed

Netop mangfoldigheden i idrætsgrene stiller store krav til idrætsfaciliteternes fleksibilitet. Den samme mangfoldighed kan også være retningsgivende for fornyelsen og udvidelsen af de mange nedslidte og traditionelle idrætsfaciliteter.⁸

Valget står ofte principielt mellem tilbygning af en identisk hal eller sal til fordobling af det eksisterende aktivitetsmønster eller udformningen af rum, som inviterer et bredt udsnit af kommunens idrætsaktive indenfor.

Dette lægger op til en nedbrydning af grænserne mellem den organiserede, 'semi-' eller uorganiserede idræt. For det første kan man lade udøverne selv være med til at bestemme træningstiderne ved at indføre færre fastlagte træningstidspunkter og i højere grad benytte 'klippekortordning' og forskellige 'bookingsystemer'.⁹

De mindre formaliserede rammer vil også mindske idrætsforeningernes indflydelse på rammerne og betyde, at selve miljøet omkring de pågældende idrætsfaciliteter lægger op til en højere grad af inklusion, åbenhed og ad hoc deltagelse i aktiviteterne. Det har i øvrigt vist sig, at den uorganiserede træning styrker den organiserede idræt på længere sigt, idet mange søger over i den organiserede idræt efter et stykke tid.

Faciliteternes tilgængelighed i forhold til mange forskellige brugere er vigtig. Familien skal kunne tage til den lokale 'hal' og engagere sig i forskellige aktiviteter samtidig. Forældre, der venter som chauffør for deres børn, skal selv kunne være aktive, imens de venter. Unge skal have lyst til at 'hænge ud' på stedet, fordi der er liv og rummelighed. Ældre skal kunne finde plads til relativt rolige aktiviteter, og alle skal kunne hygge sig i caféen eller i et fællesrum, mens de mindre børn leger.

Disse 'parallelle' forløb skal kunne finde sted i samme anlæg, hvilket fordrer en vis alsidighed på den enkelte facilitet. Der kan derfor laves små 'nicher' i forbindelse med de større idrætshaller og -anlæg, hvor far og mor kan henholdsvis spinne, styrketræne eller dyrke pilates eller yoga – alt imens børnene spiller bold eller svømmer.

Dette lægger op til en ny fortolkning af forsamlingshuset, der dermed også bliver et bevægelses- og legehus for familien. Forsamlingshuset skal dække bredt i forhold til anvendelse og funktionalitet men ikke nødvendigvis indeholde de standardiserede og traditionelle faciliteter, som opfylder

⁸ I denne sammenhæng er det idrætsfaciliteter i hele landet der menes og ikke specifikt i Ringsted Kommune.

⁹ Dette har været afprøvet med succes flere steder, bl.a. i Vejlen Idrætscenter og i DGI Huset i Århus.

kravene til konkurrence i diverse boldspil og andre konkurrenceidrætter. Der skal f.eks. ikke nødvendigvis kunne spilles rigtig volleyball (hvilket kræver en vis højde til loftet!), men der kunne sagtens spilles kidsvolley og andre småspil.

4.3 Nærhed og afstand

Et centralt kriterium i organiseringen af idrætsfaciliteter er afstanden fra brugernes hjem, skole eller arbejde og hen til selve faciliteten. Både spørgeskemaundersøgelsen fra denne analyse og andre undersøgelser af idrætsfaciliteter viser, at afstanden til idrætsfaciliteter eller naturområder, hvor der kan dyrkes motion, har stor betydning for deltagelsen.

Valget står således mellem, hvordan prioriteringen af faciliteternes placering i kommunen skal være. I vurderingen af modellerne 'tilknytning til skole', 'idrætspark eller -center', 'lokalsamfundets facilitet' og 'den funktionelle lokalitet' er det nødvendigt at tage hensyn til de forskellige brugergrupper, som de forskellige modeller henvender sig til. Faciliteter med tilknytning til skoler bliver primært brugt af skoleelever og lokale idrætsforeninger, hvilket til en vis grad også gør sig gældende for faciliteterne ude i lokalsamfundene.

Der er dog i stigende grad flere og flere, som ønsker at anvende idrætsfaciliteterne om formiddagen, hvilket i mange tilfælde griber ind i skolernes brug af faciliteterne. Ved at placere kommende idrætsfaciliteter i forbindelse med skoler skal man derfor være opmærksom på, at man dermed afholder en stor del af de voksne og ældre, som gerne vil dyrke idræt om formiddagen, fra at komme til. Da Ringsted rent geografisk er opdelt i et mellemstort urbant område i centrum af kommunen med en lang række mindre landsbyer jævnt fordelt over landzonen i resten af kommunen, lægger det op til differentierede scenarier, hvor der er tydeligere forskelle mellem de forskellige facilitetsmodeller.

Jævnfør problematikken med faciliteterne i forbindelse med skolerne kunne man derfor forsøge at fokusere på mindre lokale faciliteter og anlæg (ikke en stor hall!), hvor børn og unge kan gå hen og lege, og hvor voksne kan træne. Faciliteterne skal ligge tæt på boligen og skal kunne levere den 'hurtige' motion og leg.

En mulig løsning kunne være det førnævnte 'moderne' forsamlingshus for hele familien, der suppleret med et omkringliggende område med både græs, asfalt og grus¹⁰ ville lægge op til en række forskellige idrætsaktiviteter for alle brugergrupper.

¹⁰ De tre forskellige underlag vil kunne tilgodesee en bred vifte af skiftende idrætsgrene afhængig af deres behov og den aktuelle årstid.

De større idrætsfaciliteter og -anlæg, som primært ligger i de større byer, kunne dermed bruges til at koncentrere, rationalisere og specialisere faciliteterne til specifikke idrætsgrene eller 'familier' af idrætsgrene som f.eks. kampsport, vandidrætter eller rulleskøjteaktiviteter, i forbindelse med talentudvikling, elitetræning samt til konkurrencer og stævner.

Dette lægger igen op til problemstillingen om, hvorvidt idrætten i kommunen kan bære at have en facilitet dedikeret til alle specialiserede behov – og om der kunne etableres et samarbejde med nabokommuner om sådanne faciliteter til specialiserede behov?

4.4 Faciliteterne og omgivelserne

Vores facilitetsmasse er bygget op omkring det idræts- og livsmønster, som vi havde i 1960'erne. Men vi har nye idrætsmønstre og nye måder at bo, kommunikere, arbejde og leve på. Derfor er faciliteterne også nødt til at tilgodese denne udvikling.

Idrætsmønsteret viser, at mere end halvdelen af den idrætslige aktivitet foregår ude, som f.eks. vandreture, jogging, cykelsport, stavgang, beachvolley, strandhåndbold, petanque, golf, ridning, rulleskøjteløb og skateboarding. Men mange af disse idrætsaktiviteter er selvorganiserede og er sjældent synliggjort på samme måde som de organiserede idrætter.

Berlin - udnyttede overskudsarealer

Idrætsfaciliteter og -anlæg med et begrænset antal aktive kan have en fordel i at synliggøre den aktivitet, der rent faktisk finder sted. Parkeringspladsen ligger ofte ud mod vejen og er dermed synlig derfra, og indretningen af forpladsen til idrætsformål synes derfor oplagt.

Idrætsfaciliteter med begrænsede udearealer inde i f.eks. byer har brug for at kunne udnytte alle ledige områder intensivt og parkeringspladser har, selv i tætbefolkede byområder, tidsrum, hvor de ligger ubenyttede hen.

Det giver mulighed for en stor plads med hårdt underlag til cykling, rulleskøjteløb og gadebold og måske også for skøjteløb om vinteren. Det er efterhånden også blevet muligt at kunne placere små idrætssale inde i større boligbyggerier, som dermed også kunne sikre beboerne adgang til bevægelses- og træningsfaciliteter samt fungere som lokalt 'by-forsamlingshus'.

Ringsted Kommune har desuden gode muligheder for at lave attraktive rammer for de forskellige vandidrætter (kajak, kano, lystfiskeri, friluftsvømning osv.), der holder til på Haraldsted sø. I forbindelse med skov- og naturområderne kunne man fokusere på aktiviteter som løb, mountainbike, stavgang, orienteringsløb osv. ved at lette og optimere adgangen til disse.

4.5 Personale og drift

Spørgeskemaundersøgelsen fremhævede bl.a. vigtigheden af, at der forefindes personale, dvs. halinspektører, pedeller og lignende i idrætshaller og -anlæg. Interessenternes argumentation for dette var først og fremmest, at tilstedeværelsen af voksent personale, der holder opsyn med selve faciliteten og med aktiviteterne. Dette øger trygheden og tilgængeligheden for udøverne og bidrager dermed til at skabe et godt idrætsmiljø.

Udviklingen i befolkningens idræts- og motionsmønster synes også at have indflydelse på halinspektørernes traditionelle arbejdsopgaver, der fra at handle om drift, tilsyn og administration af idrætsfaciliteter, efterhånden også handler om at iværksætte og udvikle nye aktivitetstilbud (Bille 2005).

Fokus er således ændret fra 'mursten' til også at omhandle 'mennesker'¹¹, hvilket kunne tale for en øget differentiering af arbejdsopgaver inden for dette område også. Dette kunne realiseres i en opdeling af opgaverne i forbindelse med driften og organiseringen af idrætsfaciliteterne i kommunen.

For eksempel kunne ansvaret for administration, vedligeholdelse og rengøring af faciliteterne placeres centralt i kommunen – mens det daglige opsyn og udviklingen af nye facilitets- og aktivitetstilbud kunne ligge lokalt i forbindelse med de enkelte faciliteter og i et tæt samarbejde med de lokale idrætsforeninger.

Det 'lokale' personale kunne dermed prioritere den daglige kontakt med de forskellige udøvere og på den måde være med til at skabe attraktive og trygge rammer for aktiviteterne. Endelig kunne denne personaletype fungere som 'talerør' for det lokale idrætsliv i forhold til ønsker og behov til idrætsfaciliteterne¹².

5.0 Idéer og forslag til udbygningen af faciliteter i kommunen

Med udgangspunkt i kriterierne fra sidste kapitel vil der herunder blive præsenteret en række konkrete idéer og forslag til udbygningen af faciliteter i kommunen. En del af forslagene bygger desuden på de kommentarer og ønsker, som spørgeskemaundersøgelsen afdækkede¹³.

I det efterfølgende kapitel vil der, i samarbejde med Center for Idræt og Arkitektur, blive gennemgået seks fokusområder med henblik på en fremtidig udbygning af kommunens idrætsfaciliteter, som tager udgangspunkt i en række af de følgende idéer og forslag.

5.1 Udearealer og bevægelsesstier

Udearealerne omkring de typiske idrætsanlæg er disponeret til fodbold med opkridning og gode, store arealer i ubrudte græsflader.

Der er dog også god brug for de mange udlagte arealer til fodbold, idet der er masser af aktiviteter inden for denne idræt. Mange både børn, unge og voksne går til fodbold. Den traditionelle placering af fodbold-opvisningsbanen tættest på bygningsanlægget er de fleste steder en god idé. Men banen er sjældent i brug mere end én til to gange om ugen, og det kan derfor være mere oplagt at lægge legepladsen, rulleskøjtebanen

¹¹ Dette er naturligvis en grov generalisering – men den tjener til at beskrive en tendens.

¹² Hvorledes den konkrete fremtidige organisering og drift af idrætsfaciliteterne i Ringsted kommune skal være bør dog afhænge af en specifik vurdering af de lokale forhold.

¹³ Se Del 2 – Analyse af behovene for og ønskerne til idrætsfaciliteter i kommunen.

eller kombinerede udfoldelsesmuligheder for børn og voksne på arealerne tættest på idrætshallen.

På trods af en status som grønt område forbeholdt offentlige formål, er mange udearealer til idrætsanlæg omgivet af trådhegn eller 'grønne' bevoksede hegn, der udover at sikre at bolden bliver i nærheden af banen, også sikrer banerne mod 'uvedkommende adgang'. Disse arealers begrænsede landskabsmæssige variation medfører dermed, at f.eks. en løbe- eller gåtur i området reduceres til en bevægelse i rette vinkler langs banerne, hvilket for mange næppe tilfredsstillende behovet for en tur i det grønne.¹⁴

Gersonshallen - utraditionelle udearealer

Det varierende landskab i Ringsted Kommune, som veksler mellem by, landområder samt natur- og skovområder kunne derfor udnyttes til at skabe en række stiforløb. Stierne skulle være for alle – vandrere, stavgængere, løbere, rulleskøjteløbere, cyklister, ryttere (heste) mv., som ønsker at komme væk fra de mest befærdede veje. Stierne kunne forløbe i lukkede 'sløjfer' ad eksisterende stier og små veje i kommunen.

Dermed kædes de forskellige dele af kommunen sammen, så det er muligt at komme på ruten og ud i naturen, lige meget hvor i Ringsted Kommune man bor eller befinder sig. De naturlige udgangspunkter for ruterne kunne meget vel være kommunens idrætshaller og -anlæg, som således kunne

¹⁴ Som f.eks. området omkring fodbold- og atletikstadion ved Ringsted Idrætsanlæg.

fungere som mødested, opsamlingspunkt, op- og nedvarmningsområde samt omklædnings- og badefacilitet.

For at imødegå de mørke vintermåneder kunne stierne ligeledes forsynes med belysning på dele af ruten. Undervejs på de forskellige ruter kunne der placeres små aktivitetspladser eller 'playspots' med det nyeste indenfor udendørs træningsudstyr til styrke-, balance- og koordinationstræning.

Desuden ville det være oplagt at forbinde kommunens idræts- og naturlegepladser til ruterne for også at styrke tilgængeligheden til disse¹⁵. Området omkring Haraldsted sø repræsenterer ligeledes en god mulighed for at skabe et bynært og attraktivt naturområde for en større gruppe idrætsudøvere end hidtil. Da kommunen ikke har adgang til strand og hav, er søen samtidig den eneste mulighed for at dyrke en udendørs vandsport, og en udbygning af faciliteterne vil muligvis også kunne trække nye idrætsgrene til, som f.eks. wakeboard, kajak og kano.

5.2 Fleksible haller

Ikke alle idrætsaktiviteter har gode muligheder for at få indendørs haltider. Selvom der er mange haller rundt om i landets kommuner, så er der pres på de fleste i den attraktive tid på hverdage mellem kl. 15 og 21. Presset kommer ofte fra de idrætsgrene, der har skabt sig en tradition som f.eks. håndbold, badminton, indendørs fodbold, gymnastik osv. Det efterlader imidlertid de mindre eller nye idrætsgrene i en ringere situation, når der skal fordeles haltider.

I Ringsted Kommune er det ifølge spørgeskemaundersøgelsen bl.a. fodbolden og de mindre idrætter, som har svært ved at få indendørs træningstider.¹⁶

Den umiddelbare løsning kan være en udbygning af de eksisterende haller og dermed at skabe mindre rum, hvor de mindre idrætsgrene, som alligevel ikke har behov for en stor hal, kan være. Spørgeskemaundersøgelsen afslørede imidlertid også, at der er enkelte idrætter, som må køre langt for at finde ledige haltider.¹⁷

Dette kunne tyde på, at den geografiske fordeling af haller i kommunen er 'skæv', når det kommer til landzonen og der her med fordel kunne placeres en hal. Der er imidlertid planer om at bygge en mindre hal i Gyrstinge, og

¹⁵ Rudersdal Kommune har f.eks. en motionssti, som svarer til en maraton-distance, hvor der er adgang til ruten forskellige steder undervejs.

¹⁶ Princippet for fordelingen af haltider i Ringsted Kommune forklares kort i anden del af den samlede analyse.

¹⁷ Se Del 2 – Analyse af behovene for og ønskerne til idrætsfaciliteter i kommunen.

i forbindelse med etableringen af en gymnasieskole i Ringsted by er det ligeledes hensigten at bygge en idrætshal til denne.

Anlæggelse af en idrætshal kan dog være en dyr affære, og det er da også muligt at udvikle indendørs idrætsanlæg, der svarer til den konventionelle idrætshal, for en brøkdel af prisen.

'Lethallen' kan bedst beskrives som en ny bygningstype, som tilvejebringer et indendørs idrætsareal samtidig med, at hallens konstruktion og indretning reducerer anlægsomkostningerne i væsentlig grad. Dermed giver den mulighed for at investere i en enklere idrætshal, hvis der ikke er råd til en 'normal' standardhal.

Lethallen tager således udgangspunkt i, at det ikke er absolut nødvendigt at stille badefaciliteter til rådighed. Hallen kan f.eks. placeres i nærhed af skole, klubhus eller idrætsanlæg med omklædningsrum, og desuden viser spørgeskemaundersøgelsen, at mange i forvejen tage bad derhjemme i stedet. Desuden viser spørgeskemaundersøgelsen fra denne analyse samt andre behovsundersøgelser, at der er brug for prisbillige indendørs idrætsfaciliteter, hvor brugerne må acceptere at dyrke idræt i træningsdragt, hvis det bliver for koldt til shorts og t-shirt (Mogensen 2005).

Med henblik på fodboldens haltider i vintermånederne kunne der også etableres lethaller med indendørs kunststofbane i forbindelse med nogle af de mange almindelige fodboldbaner, hvor der i nogle tilfælde ligger klubhuse med omklædnings- og badefaciliteter i forvejen. Desuden kunne lethallerne også anvendes til tennis eller andre udendørs idrætsgrene om vinteren og dermed også tilgodese ønsker fra spørgeskemaundersøgelsen.

5.3 Multisale og bevægelseshuse

Eksemplet på 'multisale' i Ringsted Kommune vil belyse de parallelle idræts- og træningsforløb for hele familien i en lokal kontekst.

Det konkrete eksempel tager udgangspunkt i Allindelille skoles gymnastiksal, som pga. sin størrelse i forvejen ikke egner sig til konkurrence, eller større arrangementer. Gymnastiksalen er placeret ved skolen og anvendes bl.a. til badminton og gymnastik mens den nærliggende idrætsplads hovedsageligt benyttes til beachvolley og fodbold.

Når de lokale børn og unge således går til f.eks. udendørs fodbold, skal det være muligt for forældre (og søskende) at dyrke motion samtidig. Det kunne gøres ved at indrette et motions- og styrketræningslokale i forbindelse med skolens gymnastiksal, hvor forældrene kunne træne selvstændigt eller også tilbyde aerobic, yoga eller fitness i små lokaler for et begrænset antal voksne. Der kunne også tilbydes spinning eller rigtige cykelture i forældrenes 'ventetid' mens børnene er i gang med deres egen idræt.

For at understrege helhedstænkningen kunne der ligeledes stilles pauserum til rådighed, hvor familien kunne købe mad, selv tilberede den (eller sammen med andre!) eller blot mødes og snakke før, under og efter træningen. I udviklingen og etableringen af fremtidige idrætsfaciliteter er det ligeledes afgørende at være opmærksom på behovet for 'parallelle' forløb inden for den samme facilitet, hvilket naturligvis stiller krav til faciliteternes alsidighed og fleksibilitet.

Idrætsgrene med særlige behov

Ændringerne i idrætsmønsteret giver anledning til en prioritering af faciliteter, der imødekommer aktiviteter som gymnastik, dans, kampsport og de mange former for grundtræning, der går under betegnelsen 'fitness'. De sidste mange års satsning primært på idrætshaller til boldspil har efterladt store aktivitetsområder uden indendørs faciliteter, der understøtter deres særlige facilitetsbehov. De ovennævnte aktiviteter har ikke brug for boldhallens dimensioner, tværtimod modarbejder det store rum ofte den stemning, som er forbundet med den pågældende idrætsgren. Der er samlet set tale om en meget stor del af dagens idrætsbillede, som fortjener opmærksomhed i form af mindre træningssale og bevægelseshuse.

Den mest oplagte løsning er i denne sammenhæng at anvende de mange mindre gymnastik- og tumlesale, som især findes i forbindelse med kommunens mange skoler og børneinstitutioner eller simpelthen dedikere bestemte idrætshaller til dette formål.

Dette kunne f.eks. være en mulighed for gymnastikken i Ringsted Kommune, dvs. både spring- og rytmegymnastikken, stortrampolin, tumbling osv. Ved at danne et decideret 'gymnastikcenter' et centralt sted i kommunen, f.eks. i forbindelse med Ringsted Idrætsanlæg eller ved Asgårdshallen kunne der tilbydes specialiserede trænings- og konkurrencefaciliteter. Her behøver man ikke tage hensyn til, at boldspillere eller andre skal bruge faciliteten bagefter, og at man derfor skal stille sine redskaber væk.

Det sociale samvær før og efter idrætsaktiviteterne vil også kunne dyrkes på tværs af gymnastikformer, og desuden vil det for de forskellige foreninger være muligt at skabe en fælles synlighed udadtil overfor potentielle medlemmer og overfor sponsorer.

En anden 'idrætsfamilie', som kunne have gavn af specialfaciliteter, er rulleskøjteaktiviteter. Rulleskøjter har indtil nu 'primært' været en børne- og ungdomsidræt, som oven i købet har været i tilbagegang, fordi der er flaskehalse på facilitetssiden. For selvom Danmark har god, finkornet asfalt mange steder, er det ulovligt at løbe på rulleskøjter på cykelstierne, og der er kun bygget ganske få egentlige rulleskøjteanlæg. Derfor ville det betyde meget både for motionister og for f.eks. speedskatere at få en udendørs bane af beton eller asfalt, hvor der kan køres rundt.¹⁸

¹⁸ Se f.eks. Slagelse Rulleskøjtestadion, som har to baner – en paraboliseret inderbane i beton, der hælder i svingene og en flad yderbane i asfalt, som også kan bruges til løb og cykling.

Ældre og andre grupper

Presset på de offentlige idrætsfaciliteter og træningsanlæg melder sig rundt om i landet, hvor de ældre banker kraftigt på døren. Men idrætsfaciliteterne er underlagt Folkeoplysningsloven, hvilket betyder, at børn og unge ofte har førsteprioritet til hallerne. Resultatet er, at seniorerne bliver proppet ind i 'hullerne', og der er således kamp om tiderne. Om formiddagen og eftermiddagen er de ældre i direkte konkurrence med skolerne og kan måske få lov at komme til i fritimer eller i det store spisekvarter.

Konsekvensen er bl.a., at flere og flere ældre dyrker idræt uden for det organiserede foreningsliv. Her har især stavgang vundet frem de sidste par år.

Cykling, gåture og roning er også idræts- og motionsformer, som er blevet mere populære blandt de ældre. Disse former for motion er gået meget fremad de senere år, da der er flere fordele, som appellerer til idrætsudøvere i den 3. alder (Kampman 2006):

- Træningen kan tilrettelægges fleksibelt og i eget tempo.
- Kan udføres individuelt eller i fællesskab.
- Kræver ikke de store udgifter til udstyr.

Hovedparten af de ældre, som kaster sig ud i de uorganiserede og uformelle idrætsgrene, er dog i forvejen motionsvante. For den gruppe af ældre, der har betænkeligheder ved at kaste sig ud i motions- og idrætslivet, er

manglen på faciliteter derimod en hæmmende faktor i forhold til at komme i gang.

Mange af de traditionelle idrætshaller og -anlæg er ikke specielt egnede til mennesker, som er kommet op i årene. De ældre 'drukner' i de store haller. F.eks. er størstedelen af de danske håndboldhaller fra før 1983 og er med deres udformning, store og ofte mørke med højt til loftet, ikke ideelt indrettet til hverken de ældres aktiviteter eller til nye idrætsaktiviteter. Samtidig lægger mange ældre meget vægt på det sociale og ikke kun på idrætten, og derfor bør der være gode og hyggelige cafémiljøer i stedet for kedelige cafeteriaer.

Endelig er det også nødvendigt at være opmærksom på, at mange af de mindre mobile ældre ikke kan transportere sig særligt langt. Derfor er der behov for egnede faciliteter i nærområdet (jf. kriteriet om nærhed).

Idrætsfaciliteter, der er rettet mod de mange aktive i ældreidrætten, er i virkeligheden ikke meget anderledes end faciliteter til andre grupper af udøvere.

Ved at lytte til kvinderne, til de handicappede, til indvandrerne og de ældre og alle de mennesker, som ikke hører til i de stærke idrætsforeninger, kan der skabes idrætsfaciliteter, som alle har glæde af.

Kvinderne vil have tryghed, god atmosfære, gode omklædningsrum, renlighed og lys. Nogle indvandrere ønsker ikke at klæde om foran andre mennesker, og de handicappede ønsker tilgængelighed og god plads til at komme rundt. Alle disse ønsker hænger godt sammen med, hvad mange ældre og midaldrende motionister har behov for (Vilstrup 2006):

- Skab plads til idræts- og motionsformer som gymnastik, dans, yoga, kampkunst (Tai Chi), småbold og afspænding - bløde idrætsformer uden voldsom kropskontakt og uden bolde, der slår hårdt.
- Byg gode rum til socialt samvær før og efter idrætsaktiviteterne.
- Giv mulighed for dagslys og udsyn.
- Undgå - både indenfor og udenfor - adgangsforhold, som skaber utryghed.
- Skab bade- og omklædningsfaciliteter, gangområder og aktivitetssale, som blufærdige også har lyst til at bruge.
- Facilitet de bløde bevægelsesformer med f.eks. varmeregulering, spejle, lydanlæg og varme farver.
- Integrér forskellige idrætsgrene og brugere i samme anlæg.
- Gør byggeriet så fleksibelt som muligt, så det også kan bruges til nye, endnu ukendte idrætsgrene.

6.0 Scenarier for de fremtidige idrætsfaciliteter

Formålet med dette kapitel er at foreslå en række forskellige scenarier for idrætsfaciliteterne i Ringsted Kommune. Med baggrund i befolkningens idrætsmønstre og hvordan det indvirker på kravene til idrætsfaciliteterne, og ved at sammenholde facilitetsopgørelsen og interessentanalyserne¹⁹, er det muligt for angive vidt dækkende og fleksible forslag for fremtidens organiserede- og uorganiserede idræt.

Der er udvalgt særlige indsatsområder, der alle indeholder potentialer for at fremme og nytænke idræt og sundhed i kommunen. Samtidig byder de også på en udviklingsmulighed for de allerede eksisterende tiltag. Programmet for de forskellige scenarier opsættes som et idékatalog, der kan give et bud på indsatsområderne og samtidig rumme mulighederne for kommunen selv at videreudvikle projekterne.

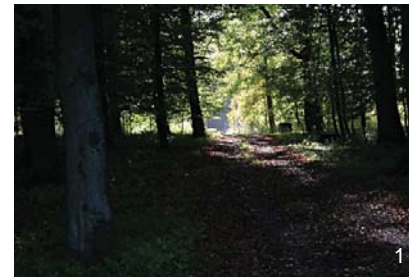
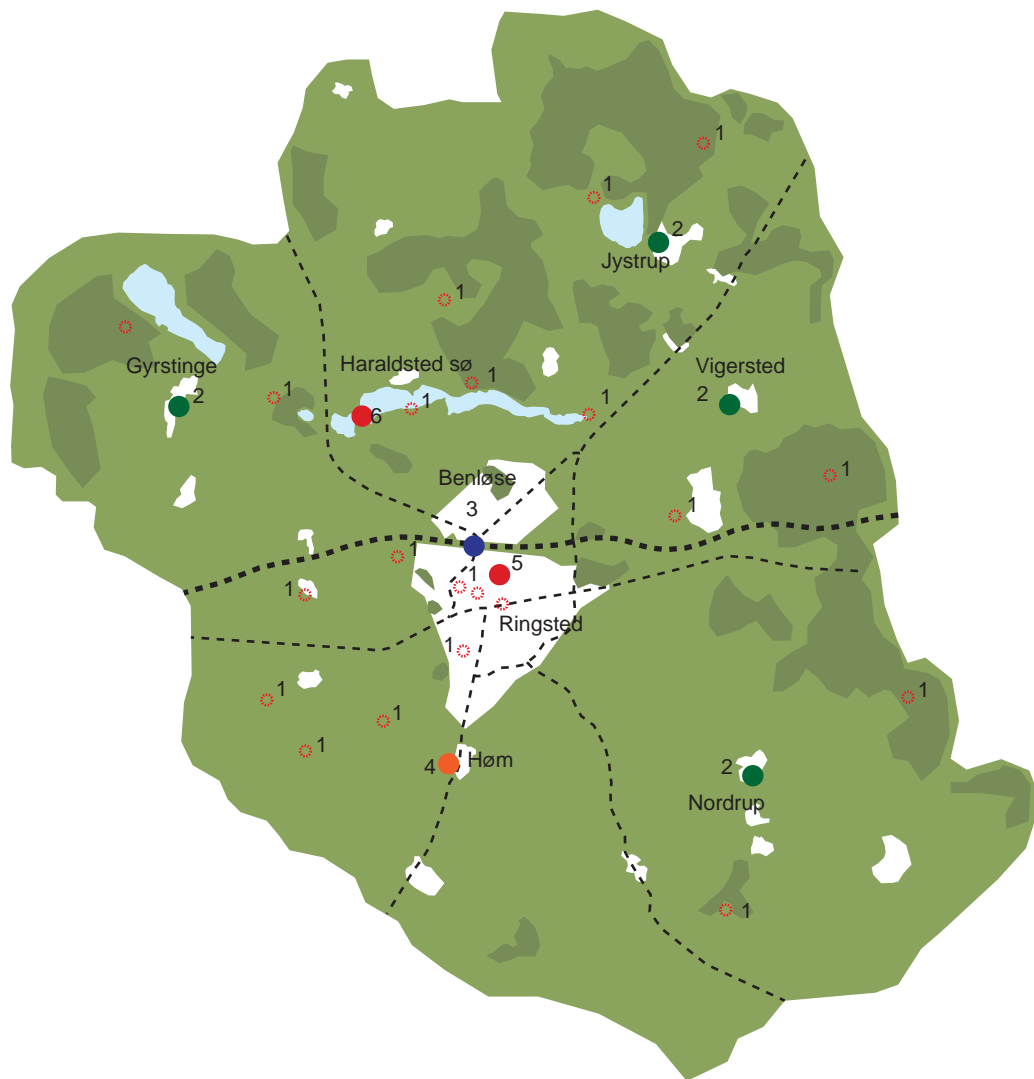
På baggrund af analysen arbejdes der med følgende 4 overordnede indsatsområder:

- At fremme idrætten for grupper med særlige behov og udvikle mere tilgængelige motionsformer.
- Skabe en ny og unik idrætsidentitet for Ringsted Kommune.
- Udvikling af en fælles idrætssamhørighed for hele kommunen.
- Samarbejde og fordeling af nye anlæg.

Indsatsområderne forfølges i 6 fokusområder:

- Bevægelsesstier
- Potentialet og udviklingen af eksisterende haller.
- Indarbejdning af et muligt cykelsti- og gangsystem for området omkring motorvejen (Ringsted/Benløse).
- Fremtidens multianlæg, for organiserede- og uorganiserede idrætsgrene.
- Ringsted Idrætsanlæg, som et centralt punkt for kommunens idrætsudvikling, med henblik på ældreidrætten og halkapaciteten.
- Udviklingen af et unikt søsportsanlæg ved Haraldsted sø.

¹⁹ Se rapportens del 1 og 2 af den samlede undersøgelse

- 1 Steder på bevægelsesruten
- 2 Idrætsanlæg og haludvikling
- 3 Forbindelsen mellem Ringsted og Benløse
- 4 Multihal
- 5 Ringsted Idrætsanlæg
- 6 Haraldsted Sø

7.0 Bevægelsesstier ud i kommunens ydreområder

Udviklingen af et net af bevægelsesstier i Ringsted Kommune kan være med til at forene idræt, natur og udeliv, samtidig med at det kan bidrage til at sammenbinde kommunen som helhed.

Stisystemet kan indgå som et element i børns undervisning og dermed også aflaste skolernes anlæg, således at idrætsundervisningen flyttes ud af hallen og naturen indtages som en del af den fysiske læring.

Ud over at aflaste skolehallerne og tilbyde en ny form for idræt, styrkes børnenes evne til fordybelse, koncentration og kreativitet ved at bevæge sig udendørs. Naturens foranderlighed er med til at skabe daglige udfordringer for børnene og hjælper dem med at udvikle flere sider af deres bevægelsesmønstre.

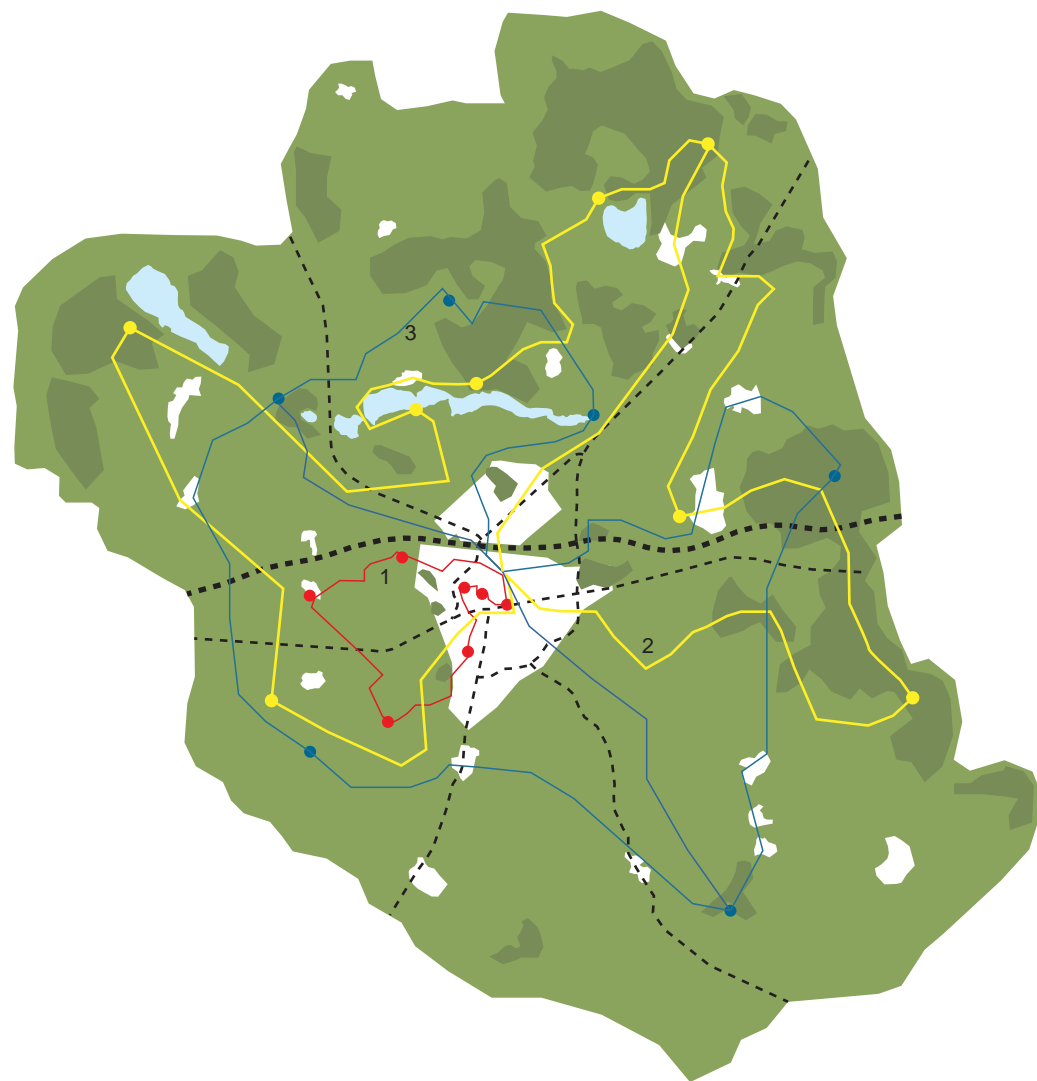
Bevægelses- og oplevelsesstier for børn kan opbygges omkring forskellige temaer - motorik, kredsløb, udholdenhed og styrke.

Ruterne kan dermed indeholde flere tilføjede elementer som afmålte løbebaner, balancebomme eller terrænbaner.

Et andet stisystem kan fungere som oplevelsesruter: Længere aftegnede ruter igennem kommunen, der lægger vægt på forskellige emner i landskabet; arkitektur, planter, historie, fugleliv o.l.. Ruterne er med til at skabe en lokal bevidsthed hos borgerne og kan samtidig være en let tilgængelig aktivitet, hvor alle kan være med.

Udover at forskellige skoler og idrætshaller kan fungere som "baser", kan der indlægges en primær base/udgangspunkt fra Ringsted Idrætsanlæg, som fungerer som mødested, opsamlingspunkt og op- og nedvarmningsområde. Denne base kan også benyttes af andre brugergrupper som f.eks. ældre og handicappede, samt udnytte et fælles brug af bade- og omklædningsfaciliteter. Målet vil være at skabe en social netværksbase, der udover aktiviteten kan tilføre et nyt kendskab og tilhørsforhold til hele kommunen.

Desuden kan dette netværk af stier være med til at skabe en forbindelse over kommunegrænserne, ved at give muligheden for at fremme tilgangen til specielle idrætsanlæg (skydebanen, golfbaner o.l.), som de forskellige kommuner har adgang til.

Eksempler på bevægelsesruter:

- 1: Arkitektur ruten - bevægelse og bygninger sammensættes.
- 2: Natur ruten - bevægelse igennem særlige naturområder. En rute der fjerner sig fra vejen og bevæger sig ud i naturen.
- 3: Historie ruten - en rute der undervejs fortæller Ringsteds historie.

Udvidelse

Udendørsarealer

Multifunktioner

Overdækkede udezoner

Visionscollage - inddragelse af udearealer ved Nordruphallen

8.0 Potentialet og udviklingen af eksisterende haller

Ringsted Kommune og kommunens skoler råder over en del idrætshaller, der kan medvirke til at udvikle den eksisterende idræt og nye motionsformer.

Ændrede brugermønstre, som f.eks. nye idrætsgrene og udbuddet af kommercielle motionsformer, har medført nye krav til de eksisterende faciliteter og mange af hallerne rummer et uudnyttet potentiale, der ved hjælp af ombygninger og forbedringer kan imødekomme brugernes behov og ønsker. (Se også fornydinhal.dk)

Der lægges vægt på følgende udviklingspunkter, der med forholdsvis enkelte tiltag kan optimere nogle af hallerne:

- **Udbygning af eksisterende haller:**
Mindre tilbygninger og udnyttelse af eksisterende sekundære rum til andre aktiviteter end de traditionelle boldspil. Dans, leg og småboldspil kan være med til at skabe liv i en ubrugt gang eller niche og en udvidelse med lyse og behagelige rum til selve hallen, kan opfordre til ophold før og efter en aktivitet.
- **Forbedringer af udendørsarealer:**
Mindre arealer og opdeling til flere samtidige aktiviteter, der kan anvendes til uorganiseret idræt. Arealer, der i deres udformning og materiale udfordrer børn og unge til at bevæge sig.
- **Oprettelse af multifunktionelle rum:**
Lokaler med mangfoldig anvendelse. Ved f.eks. at indsætte etagedæk til ophold eller åbne facaderne til at indtrække udendørsarealer.
- **Tilbygning af overdækkede udezoner:**
Overdækkede eller afskærmede udearealer, kan være med til at forlænge udendørsæsonen og udnytte de grønne overskudsarealer, der ofte er i forbindelse med udendørs boldbaner.

For at opnå en jævn fordeling af veludnyttede haller og gøre idrætten mere tilgængelig for kommunens ydrezoner, forslås det at arbejdes med tre haller, der ligger i hvert deres hjørne af kommunen.

Nordrup-, Vigersted- og Gyrstige idrætsfaciliteter²⁰, har potentialer for at blive udviklet og dermed blive et positivt aktiv for selve byen, såvel som nabobyerne. Herudover kan udviklingen af Jystrup tennisfaciliteter også give en bredere fordeling af brugerne, som ellers ville søge mod tennisanlægget ved Ringsted Idrætsanlæg.

²⁰ Se rapportens 3 del s. 13 - planer for Gyrstinge

Belysning af stisystem- Ålborg

Cykel- og gangtunnel med ophold - England

Bevægelsessti - Japan

9.0 Indarbejdning af et muligt cykelsti- og gangsystem

For bedre at sammenbinde områder kan det være en fordel at skabe optimale bevægelsesforbindelser mellem udsatte områder.

Et af områderne, hvor en sådan forbindelse kan have positiv effekt, er strækningen mellem Ringsted og Benløse.

Benløse ligger visuelt afskåret fra Ringsted, da motorvejen skærer sig igennem området. For at modvirke denne barriere, kan en behagelig, sikker og sjov bevægelsesrute omkring motorvejsoverskæringen, være med til at skabe en fysisk og social forbindelse mellem de to byområder.

Samtidig ligger der en kommende sammenbinding af to områder der hører under Ringsted Idrætsanlæg.

Det område, der før hørte under Firmaldrættten på Eilekiærvej, er blevet overtaget af Ringsted Idrætsanlæg og det forventes at blive taget i brug snarligst. Det, at idrætsanlægget får arealer og faciliteter på den anden side af motorvejen, kan give mulighed for at skabe en aktiv og sikker trafikforbindelse i et af Ringsteds trafikale knudepunkter.

Ved at skabe en aktiv forbindelse mellem de to steder berøres ikke kun de brugere, der har tilknytning til Ringsted Idrætsanlæg men også de skolebørn, voksne og ældre, der plejer at bruge bilen til og fra indkøbscenteret og deres hjem. Det at indarbejde bevæge i en daglig aktiv rutine er en væsentlig del af folkesundheden og et tiltag, der gavner en bred målgruppe over en lang tidsperiode.

En vigtig faktor i udarbejdelsen af en aktivitetssti ligger i at gøre den kedelige og besværlige hverdagsaktivitet (som f.eks. at købe ind), til en sjovt og udfordrende aktivitet. Ved at arbejde med belægninger og kanter, kan stien f.eks. gøres til en rulleskøjte/skaterbane og indbyggede bomme og stativer kan bruges som forhindringsbane og klatrestativer for børn.

Samtidig er sikkerhed og tryghed stadigvæk to af hovedfaktorerne for om folk færdes i et trafikalt område. Ved at sikre muligheden for at bevæge sig sikkert på cykel- og gangstier og skabe en behagelig belysning, vil det være med til at skabe tryghed hos den enkelte trafikant, og fremme lysten til at lade bilen stå.

Ordrup Multihal - Charlottenlund

Bibliotek og idrætsanlæg under samme tag

10.0 Fremtidens multianlæg for organiserede og uorganiserede idrætsgrene

Et multianlæg placeret i kommunen kan være med til at styrke og forbedre tilgangen for idrætsudøvere i ydreområderne, som specielt i dag er et problem i Ringsteds sydlige del.

Derfor foreslås en mulig placering i Høm, der ligger som et centralt punkt for denne del af kommunen. Faciliteterne i Høm har på nuværende tidspunkt primært fokus på udendørsarealer, hvor fodbold, tennis og gymnastik er nogle af de aktiviteter, der kan tilbydes. Men potentialet for at udvide med andre idrætsgrene ligger allerede i arealernes placering og ville også give Høm en mulighed for at udvikle sig kulturelt.

Et multianlæg er et fleksibelt anlæg, der både kan rumme idrætten og kulturen, et aktivitetssted der kan følge med udviklingen og derfor ikke er for fastlagt i sin opbygning og de traditionelle forestillinger om de gængse halbygninger og banemål. Ved at opløse denne faste struktur, får anlægget mulighed for at rumme forskellige sports- og fritidsinteresser på en gang. Samtidig er mulighederne for at ændre indretningen til fremtidige idrætsgrene lagt.

Anlægget kan lægge op til, at den uorganiserede idræt kan fungere sideløbende med den organiserede idræt. Udendørs arealer, badefaciliteter og haltider kan fordeles mellem forskellige brugergrupper, således at anlægget bliver udnyttet fuldt ud, også i de tidsrum, hvor den organiserede idræt ikke er aktiv.

Derudover kombineres idrætten med andre interesseområder og der skabes et dynamisk samspil mellem nogle forskellige aktører. Kombinationen af idræt med en anden funktion som bibliotek, værksted eller udstilling skaber et møde mellem forskellige temaer, og udvikler potentialet i at danne gensidig interesse for de forskellige aktiviteter, såvel som mennesker.

Nøgleordet for multihallens form og funktion er fleksibilitet og hurtig omstilling til nye og endnu ukendte idrætsgrene, udnyttelsen af mindre arealer, der kan tilbyde forskellige utraditionelle aktivitetsformer.

Det ville samtidig inddrage nogle af de befolkningsgrupper, som ikke umiddelbart føler sig tiltrukket af de kommunale og de frivillige foreningers traditionelle tilbud.

11.0 De to sidstnævnte fokusområder udarbejdes som eksemplificerende arealer:

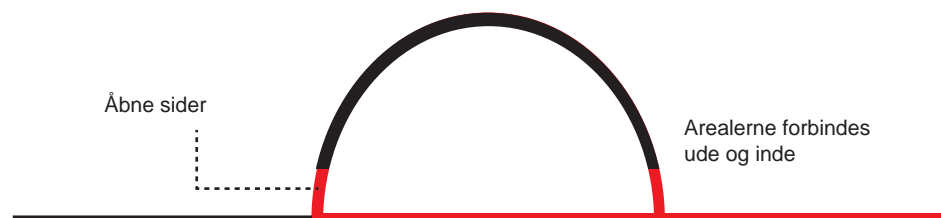

Ringsted Idrætsanlæg:

- Forbedre halkapaciteten i forhold til boldspil.
- Udvikle udendørs faciliteter til ældre og andre grupper med særlige behov.
- Underbygge Ringsted Idrætsanlægs centrale beliggenhed som et udgangspunkt for Ringsted Kommunes idrætsstrategi.
- Anlæggets potentiale i forbindelse med sammensætning af organiserede og (semi-)uorganiserede motionsformer.

Haraldsted sø:

- Tilførsel af nye idrætsgrene.
- Udbygge eksisterende anlæg.
- Udvikling af et nyt anlægsområde.

Collage af overdækket boldareal, der i sommermånederne åbnes op

12.0 Ringsted Idrætsanlæg

Forbedre halkapaciteten i forhold til boldspil

En mulighed for at forbedre og udbygge Ringsted Idrætsanlægs halkapacitet, er at opføre en lethal, der kan udvide udendørs boldspillet til hele året. Idéen med en lethal er ikke, at den skal erstatte en traditionel idrætshal men at udvide og forøge idrætshallens primære funktioner.

Ved at fravælge sekundære funktioner som badefaciliteter, omklædning o.l., reduceres omkostningerne i forbindelse med byggeriet væsentligt. Derudover er fordelene ved lethallerne også deres fleksible indretningsmuligheder. Konstruktionen og facadernes opbygning tillader at rummet åbnes op mod evt. udendørsarealer og inddrages i aktiviteterne. Ved at skifte belægningsfladen kan lethallen nemt skifte karakter og funktion, og derved tilpasses udviklingen og fremtidige behov indenfor endnu ukendte idrætsgrene.

I forbindelse med brugernes ønske om en kunststofgræsbane, og det store pres, der ligger på Ringsted Idrætsanlægs boldhaller, vil det være oplagt at opføre en lethal med kunstgræs på idrætsanlæggets grund. Udover at fungere som fodboldbane for de organiserede klubber, kan hallen også danne rammen for nogle brugere, der udnytter de tidsrum, hvor boldbanerne ellers står tomme. Dette kan bl.a. være skoleidræt, seniormotion eller handicapidræt – grupper af motionerende, der primært optager dagstimerne og benytter badefaciliteter på deres egne skoler, hjem o.l.

Princippet for lethallen er at skabe et overdækket og brugbart udeareal hele sæsonen. Lethaller fås i forskellige former og materialer men bygger alle på princippet om opføre en nem bærende konstruktion, der holder tag- og facademateriale uden anvendelse af isolering eller sekundære faciliteter. Forskellige løsninger vælges med henblik på anvendelsen. I forbindelse med de primære funktioner og krav, som en lethal skal opfylde for Ringsted Idrætsanlæg, vil det være hensigtsmæssigt at anse hallen som en klimaskærm – et udendørsareal der kan bruges om vinteren, da belægningen holdes tørt, og om sommeren fungerer som solafskærmning. Rundhaller er en mulig løsning, da disse konstruktioner er lette at opføre og facadebåndene tillader en fleksibel og kreativ omdeling. Samtidig bidrager hallens cirkelform at varmetabet reduceres og gulvbelægningen kan med rimelige nemme tiltag ændres, da de ikke er afhængige af facaden.

Eksempler på aktiviteter til ældre:

- 1 Frisbee
- 2 Stavgang
- 3 Boccia
- 4 Udendørs fitness

12.1 Udendørs faciliteter til ældre og andre grupper med særlige behov

Idræt har en positiv fysisk og psykisk effekt, også for ældre der ikke er motionsvante. Det giver store samfundsøkonomiske besparelser, at de ældre bevæger sig og føler en social samhørighed. Fysiske skavanker og følgesygdomme reduceres, såvel som det mentale heldbred styrkes.

Desværre ser vi mange steder, at idrætsfaciliteter til ældre ikke prioriteres. Børn og unge har ofte førsteprioritet til hallerne, og det traditionelle halrum er ikke optimalt for de idrætsgrene, der taltaler 60+ brugerne ²¹.

Hvis Ringsted Kommune tager ældreidrætten med i planlægningen fremover, tilfører den en stor brugergruppe til sit idrætsliv. Med udgangspunkt i Ringsted Idrætsanlæg, som ligger centralt og nemt tilgængeligt i forhold til offentlige transportmidler og gå- og cykeltilgang, er visionen at skabe et centrum af aktiviteter for Ringsteds ældre borgere.

Ved primært at fokusere på de udendørsarealer, der i dag ligger ubrugte hen, undgår man at tilføre hallerne et øget pres. Samtidig udfordres opfattelsen af de traditionelle motionsformer til ældre, når der skabes nogle udendørsaktiviteter, der tilbyder nye og spændende muligheder.

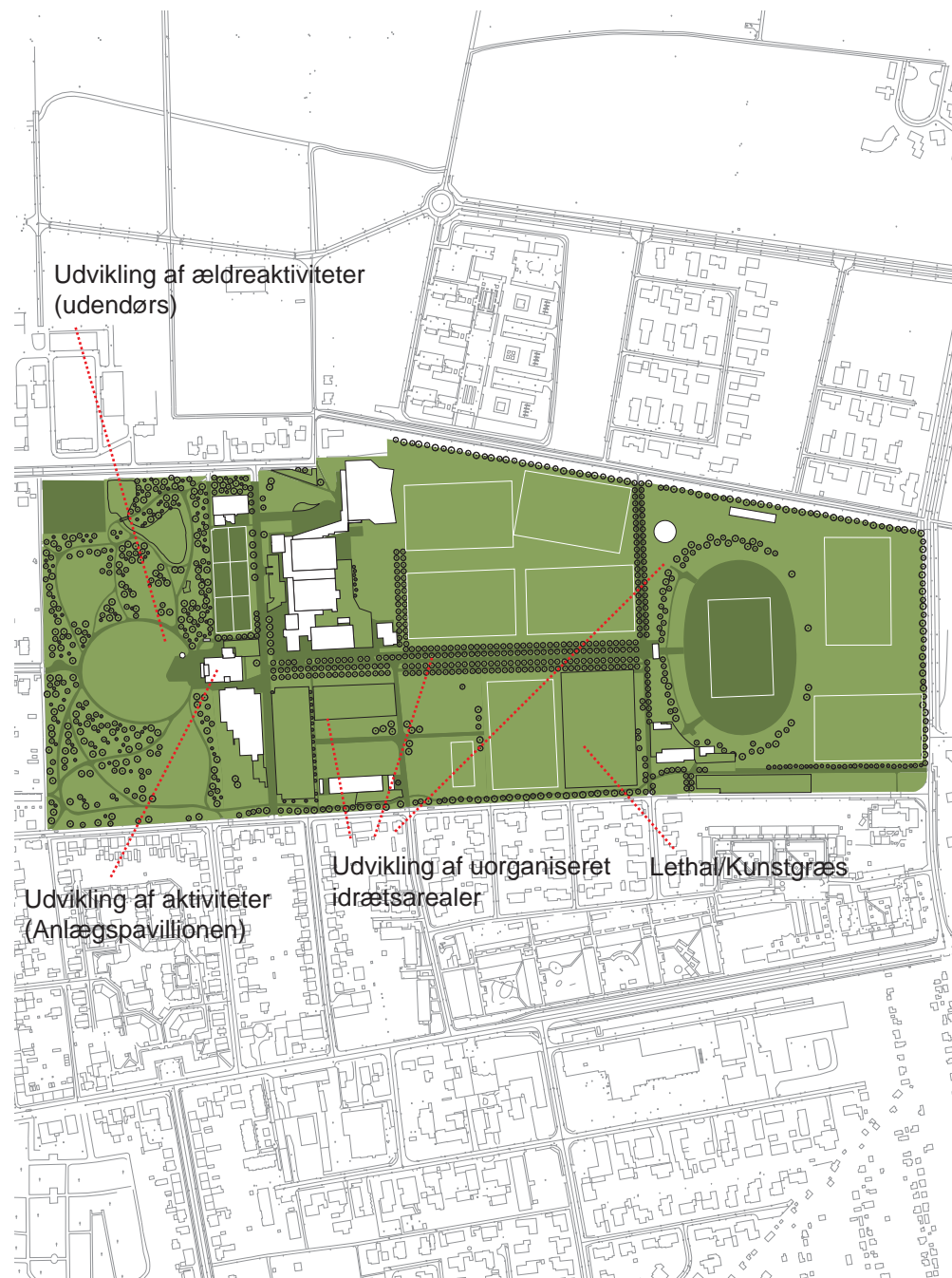
Elementer, der tages med i udformningen af et udendørs - aktivitetsanlæg for ældre :

- Aktiviteten kan tilrettelægges fleksibelt og i eget tempo
- Aktiviteterne kan udføres individuelt eller i fællesskab
- Det ikke kræver de store udgifter til udstyr
- Aktiviteterne ikke har voldsom kropskontakt
- Anlægget føles trygt

Grundelementer i benyttelsen af rum til indendørsaktiviteter:

- Mindre grupper til aktiviteter, der kan være med til at skabe tæt kontakt mellem deltagerne.
- Rolige aktiviteter som f.eks. yoga, indrettes, og udnytter de mindre rum på Ringsted Idrætsanlæg.
- Det sociale samvær strækker sig ud over den enkelte aktivitet og flettes evt. sammen med en fælles morgenmad eller et foredrag.

²¹ Se s. 14

Parken og Anlægspavillionen indeholder et stort potentiale for ældre og andre grupper med særlige behov. Pavillonens mindre rummeligheder og mere private stemning kan udnyttes i forhold til de ældre. Mange ældre bliver skræmt væk af de store hallers rum og de fælles badefaciliteter. Anlægspavillionen kan rumme badefaciliteter for ældre- og bevægelseshæmmede, der giver mulighed for at bade mere sikkert og under lidt mere private forhold – som f.eks. kabineopdeling.

Parken tilbyder et beskyttet og rekreativt areal, der kan omdannes til attraktive udendørs aktivitetsarealer. Med små enkelte tiltag kan parken blive en flade, der tilbyder aktiviteter for ældre og andre motionister. Parkens forskellige temaer kan afspejle sig i fleksible og varierede aktivitetstilbud, der ikke lægger sig fast på en enkelt aktivitet men tilbyder at de ældre kan stifte bekendskab med forskellige motionstilbud. På denne måde udfordres brugerne og de får samtidig rørt flere muskelgrupper.

Idécollage af senioridræt i parken - frisbeegolf

12.2 Handicappede og andre med nedsat funktionsevne

Mennesker med handicap og kroniske lidelser har større risiko for at udvikle et dårligt helbred end resten af befolkningen. Nogle af årsagerne er bl.a., at fysisk handicappede kan have svært ved at få tilstrækkelig motion, da de har begrænsede muligheder for at deltage i de eksisterende aktivitetstilbud.

Motion er en mulighed for at få accept, respekt og anerkendelse og dermed tilbyde de handicappede en bedre livskvalitet. Samtidig medfølger der et socialt fællesskab ved at dyrke en aktivitet. Mange med nedsatte funktionsevner ønsker at deltage i de eksisterende aktivitetstilbud og samtidig også dyrke den uorganiserede idræt på niveau med alle andre.

Dette tages med i betragtningerne omkring Ringsted Idrætsanlægs udendørsarealer. Her skal der ikke indrettes specielle handicapaktiviteter, men lægges vægt på tilgængeligheden af de nye motionstilbud. (se også "Idrætsrum for Alle")

I tiltag for begge brugergrupper tages der hensyn til, at udgifterne holdes lave og at de forskellige aktiviteter ikke er for redskabstunge.

Eksempelvis kunne de nye arealer indeholde:
Indendørs: Yoga- og gymnastikrum, foredrags- og opholdsrum, badefaciliteter.

Udendørs: Boccia (med læderbold), frisbeegolf, styrketræning, gangaktiviteter.

12.3 Udnytte Ringsted Idrætsanlæggs centrale beliggenhed som et udgangspunkt for bevægelsesruter

I forbindelse med forslaget om bevægelsesstier rundt omkring i Ringsted Kommune, kan Ringsted Idrætsanlæg udgøre et vigtigt og centralt samlingspunkt. Ved at samarbejde og udnytte det potentiale der ligger i klubhusene på

Ringsted Idrætsanlæg's område, kan mange af bevægelsesruterne starte på anlægget. Lokalerne kan danne rammen for mødepunkter og en social netværksbase, der vil give nye motionister mulighed for at mødes med andre aktive.

1

2

Eksempler på mindre tiltag for de uorganiserede aktiviteter:

1 Løbebane omkring et idrætsanlæg (Østerbro)

2 Rulleskøjtebane (Nørrebro)

3 Udendørs bordtennis (Berlin)

4 Aktivitetsbakker til cykling, skateboard og rulleskøjter (Hellerup)

3

4

12.4 Anlæggets potentiale i forbindelse med sammensætning af organiserede – og (semi-)uorganiserede motionsformer

Ringsted Idrætsanlægs hal- og udendørskapacitet i forbindelse med den organiserede idræt er velfungerende og veludnyttet. Samtidig er der store arealer på området's udendørsanlæg, der kunne udnyttes af de uorganiserende idrætsgrene. Disse områder er arealer, der kun benyttes i et bestemt begrænset tidsrum, som f.eks. Dyrskuepladsen, overskudsarealerne omkring boldbanerne og parkeringsarealerne.

Ved at udnytte disse arealer med evt. mindre tiltag eller mobile installationer, udvider Ringsted Idrætsanlæg deres udbud og skaber derved mere liv omkring bygningerne.

Parkeringsarealerne udgør en stor del af fladen i begyndelsen af idrætsanlægget, en flade der i mange timer står ubenyttet hen. Ved at arbejde med belægningen på parkeringsområdet kan området i de stille timer omdannes til en skater- rulleskøjtebane, der ved hjælp af mønsteraftegninger bliver til et aktivt træningsområde.

For at skabe aktivitet over hele Ringsted Idrætsanlægs grund, vil det også være et simpelt og enkelt tiltag at opsætte markeringer i forbindelse med en løberute på området. En idé, der kan udvides ved at skabe forskellige forhindringsbaner i anlæggets kant og på stierne. Parkour udøvere, løbere og andre uorganiserede idrætsgrene kan derved benytte de nye arealer uden at komme i vejen for fodbolden.

Der foregår allerede hundetræning på Dyrskuepladsen i dag. Med Ringsted Idrætsanlægs overtagelse af Firmaldrættens område, kan denne aktivitet evt. flyttes ud på idrætsanlægget på Eilekiærvej og gøres mere permanent. Dele af arealet ved Eilekiærvej kan tilføres en mere udviklet bane til hundetræning og arealets muligheder for at blive aflukket, kan skabe et sikkert og uforstyrret område.

13.0 Haraldsted Sø

Nord for Ringsted ligger Haraldsted Sø, der kan være med til at give Ringsted Kommune en unik idrætsidentitet. Søen ligger i tæt forbindelse med Benløse og stækker sig over 5 km, med rig mulighed for at udnytte vandet og bredderne til et aktivt vandsportssted. Et eksisterende tiltag i form af en lille badestrand ved søens vestlige ende illustrerer allerede det potentiale der ligger i området. Udover badestranden benyttes søen bl.a. af Ringsted Sportsfiskerforening og Ringsted Roklub, der begge holder til ved søens dæmning.

Udbygning af de eksisterende faciliteter

Ved en udbygning af de eksisterende faciliteter, hvor Roklubben og Sportsfiskerne i dag holder til, kan området omkring dæmningen blive et sports- og fritidsanlæg, der tiltrækker brugere fra hele kommunen. Faciliteterne for de eksisterende aktiviteter er på nuværende tidspunkt ikke ideelle og en gennemgående renovering og forbedring af forholdene kan være med til at tiltrække nye brugere.

Et nyt brosystem vil give roklubben muligheden for at udvide dens sportsgren. Et anlæg, der tilbyder nem tilgang og en sikker færden omkring vandet, kan tiltrække børn og andre brugergrupper med særlige behov, til at give sig i kast med en ny motionsform. Et nyt og multifunktionelt klubhus vil også være med til at udvikle sporten, og tillade at andre, lignende sportsgrene kan komme til.

Delingen af lager, værksted, køkken og bade faciliteter nedsætter udgifterne for de enkelte klubber, og der skabes samtidig et socialt og dynamisk netværk omkring anlægget. Mange af nabokommunerne er i øjeblikket henvist til Bagsværd Sø eller Sorø Sø, som den nærmeste kajak- og rostation. Ringsted Kommune kan med udviklingen af Haraldsted Sø tilbyde et unikt alternativt for nabokommunerne.

For sportsfiskerne er de eksisterende faciliteter ligeledes ikke ideelle. Foreningens hus er medtaget og indbydender ikke umiddelbart til længerevarende ophold. Tilbygning og renovering af bygningen kan give bedre faciliteter og igen muligheden for at dele og drage gavn af andre aktive naturbrugere. Huset kan være mødested for vandreture langs Søstien, naturvejledning eller triathlon- klubber der kan benytte omklædning/ bade faciliteter. Samtidig kan selve fiskeriet på søen gøres mere synligt,

Eks. en vandskibane - CPH Cablepark

Eks. på klubfaciliteter - Holte

Collage af nyt broanlæg ved dæmningen

ved at der oprettes nogle flydende plateauer i vandet, hvorfra der kan fiskes. På den måde gives der plads til flere sportsfiskere, der ellers var henvist til båddefiskeri.

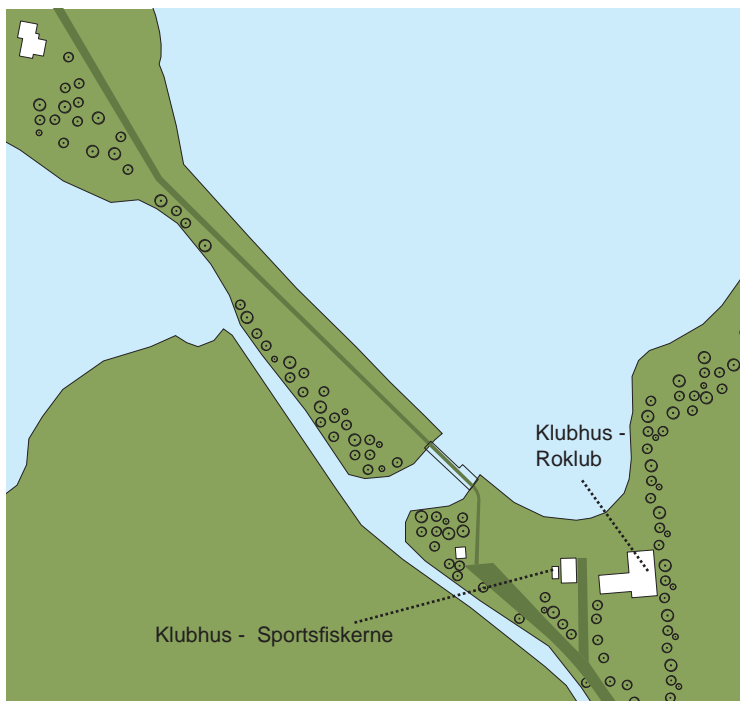
13.1 Udvikling af et nyt anlægsområde

Ud over de allerede nævnte tiltag i forbindelse med de eksisterende faciliteter, ses der også på potentialet i at benytte dele af dæmningens sider som et attraktivt badeområde. Dette tiltag kan placeres på dæmningens østside, da svømning i denne del af søen allerede er tilladt. Fordelen ved at udvikle et søbad på denne side, er primært stedets beliggenhed. Udover at udnytte søens solside undgår søbadets nye placering at gribe ind i den fredede natur, der omkranser Haraldsted sø.

På dæmningens vestside foreslås det at der anlægges to nye aktivitetsområder. To aktiviteter, der holder sig indenfor et bestemt areal og dermed ikke kommer i konflikt med de allerede eksisterende aktiviteter og søbreddens beboer. Aktiviteter, der opfylder nogle af kravene, er bl.a. vandski og wakeboard-anlæg, som drives via et kabelanlæg, der følger en bane. Anlæg af denne art er mere tilgængelige og naturvenlige, da motorbådene ikke længere er nødvendige. Samtidig er det muligt at holde udgifterne nede for dyrkelsen af sporten, idet flere kan deles om de samme faciliteter.

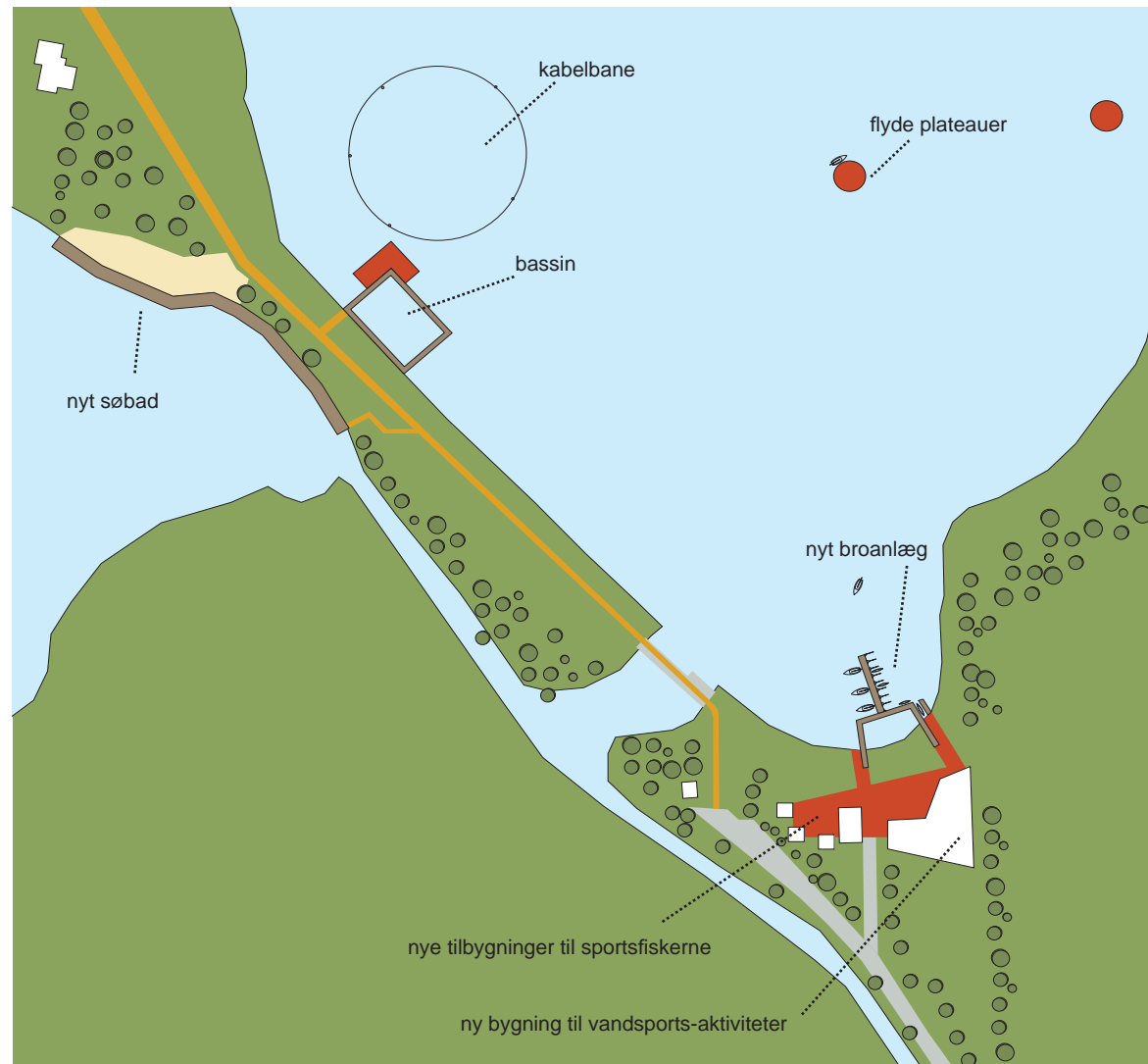
Udover kabelanlægget, kan udviklingen af en vandpolobane også tilføre stedet en ny aktivitet med et rimeligt enkelt tiltag. Banen kan indrammes af et simpelt broanlæg tilsat to mål, der også kan benyttes som træningsareal for kajaker.

Alle anlæggene bør, pga. det enestående naturområde omkring Haraldsted sø, udvikles i tæt dialog med natur- og miljøeksperter.

Eksisterende forhold

Udvikling af nyt søanlæg

14.0 Perspektivering

Center for Idræt og Arkitektur har på baggrund af analysen foretaget af CISC, belyst nogle af de fokusområder, der kan være med til at skabe et rigt idrætsliv i Ringsted Kommune.

Fokusområderne spænder bredt i dette idékatalog og det kan være hensigtsmæssigt at faseopdele den videre bearbejdelse:

- Opdeling af fokusområderne i mindre delmål eller indsatsområder.
- Videreudvikling af de enkelte tiltag.
- Sammenbinde tiltagene med den kommunale idræts-, kultur- og fritidspolitik.
- Indarbejde de økonomiske forudsætninger.

Hvilke fokusområder der skal fremmes i fremtiden er selvsagt op til Ringsted Kommune. Der anbefales derfor at udforme et detaljeret procesforløb for nogle udvalgte områder, der evt. på baggrund af konkret anlægsanalyse og en præcisering af bruger- og målgruppe, kan være med til at sikre en klar udviklingsplan.

Procesforløbet bør indeholde:

- Prioritering af de enkelte fokusområder.
- Brugerinddragelse til præcisering af idrætsdeltagelsen og fremtidige bestræbelser indenfor idrætten.
- Workshop og ideoplæg i samarbejde med borgere, politikere og arkitekter, for at konkretisere ønsker, vilkår og vision.

Udviklingsplanen skal være med til at skabe et solidt grundlag for idrætsudviklingen i Ringsted Kommune, og sikre at den endelige beslutning og udførelse er baseret på en tæt dialog mellem borgere, kommune og rådgivere.

15.0 Referencer

Bille, Steen (2005): Det handler om mennesker; Magasinet UDSPIL, DGI, Vingsted 2005

Bille, Trine; Fridberg, Torben; Storgaard, Svend; Wulf, Erik (2005): Danskernes kultur- og fritidsaktiviteter 2004 – med udviklingslinjer tilbage til 1964. akf forlaget i samarbejde med Lokale- og Anlægsfonden.

Ibsen, Bjarne (2002): Idræt i Vindinge. Forskningsnotat. Institut for Forskning i Idræt og Folkelig Oplysning.

Ibsen, Bjarne (2007): Børns idrætsdeltagelse i Københavns Kommune i 2007. Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund.

Ibsen, Bjarne og Jan Toftegaard Støckel (2007): Børns idrætsdeltagelse i Albertslund Kommune; Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund.

Kampman, Tom Erik (2006): Ældre i udbrud; Tidsskriftet Tribune nr. 5, Lokale- og Anlægsfonden.

Larsen, Knud (2003): Idrætsdeltagelse i Danmark – 2002; Lokale- og Anlægsfonden, 2003.

Larsen, Knud (2003b): Den tredje bølge. Lokale- og Anlægsfonden, 2003.

Larsen, Knud (2006): Brugerindflydelse & Brugertilfredshed – ved brugen af idrætsanlæg; Center for Forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund, Syddansk Universitet

Larsen, Knud og Bjarne Ibsen (2006): Skolebørns deltagelse i idræt og andre fysiske aktiviteter i Rudersdal. Center for forskning i Idræt, Sundhed og Civilsamfund.

Mogensen, Mette (2005): Idrætshaller for fremtiden – en anden boldgade, Lokale- og Anlægsfonden.

Munch, Laura (2002): Idrætsfaciliteter i Gentofte Kommune 2002 – en status- og analyserapport af nuværende idrætsfaciliteters anvendelse og potentielle faciliteters udformning og placering; Institut for Idræt, Københavns Universitet.

Ottesen, Laila og Ibsen, Bjarne (1999). Idræt, motion og hverdagsliv - i tal og tale. Forskningsrapport. Institut for Idræt.

Ottesen, Laila og Ibsen, Bjarne (2000). Børn, idræt og hverdagsliv. Forskningsnotat. Institut for Idræt, Københavns Universitet.

Rasmussen, Johan (2007): Hallen til de skæve idrætter; Tidsskriftet Tribune nr. 7, Lokale- og Anlægsfonden.

Roessler, Kaya & Overbye, Marie (2006): Kvinder og mænd i idrættens rum; Syddansk Universitet

Skjerk, Ole (2002): Om adgang – evaluering af Det Idrætspolitiske Idéprogram IV; Institut for Idræt, Københavns Universitet.

Ulseth, Anne-Lene Bakken (2003): Treningscentre og idrettslag. Konkurrerende eller supplerende tilbud? Institutt for samfunnsforskning. Rapport 2003:2.

Ulseth, Anne-Lene Bakken (2008): Mellom tradisjon og nydannelse. Analyser av fysisk aktivitet blant voksne i Norge; Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi. Det samfunnsvitenskapelige fakultet. Universitetet i Oslo.

Vilstrup, Jens (2006): Ældre som rambuk for fornyelse; Tidsskriftet Tribune nr. 5, Lokale- og Anlægsfonden

Undersøgelse af idrætsfaciliteter i Ringsted Kommune

Del 3 - Forslag til den fremtidige udbygning af
idrætsfaciliteterne i Ringsted Kommune

Udarbejdelse:

Tekst: Jens Høyer-Kruse
Lena Ohlsen

Layout: Lena Ohlsen

Udgiver:

Syddansk Universitet, Institut for Idræt og Biomekanik

ISBN:

978-87-90923-23-5

Tryk:

Print & Sign, Syddansk Universitet

Følgegruppe:

Leder af Kultur og Fritid:
Fritidsmedarbejder:
Ringsted Idrætsunion:

Ringsted Idrætsanlæg:

Mette Jonstrup
Flemming Beck Christensen
Erik Schaumann
Lars Toft
Jens Sørensen
Hans-Erik Schackt
Karl-Åge Søltøft